

ความเข้มข้น ในการพัฒนาพื้นที่และกลุ่ม ก่อนมวลอาคาร(Mass & Bulk) อาคาร ควบคุมการพัฒนาใหม่ ควบคุมการออกแบบภายในพื้นที่เมือง ในประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นพื้นฐานกฎหมายการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) อยู่กับการพิทักษ์สวัสดิภาพความปลอดภัยของประชาชน ,ศีลธรรม,สุขอนามัย การวางผังที่ตีสภาพ กายภาพภายนอกที่ดี ความเป็นอยู่ที่ดีทั่วไป(Welfare)ในชุมชน ซึ่งนำมาใช้หลายประเทศการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning)

2.2 แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้อง แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดระเบียบสังคม

การจัดระเบียบสังคม เป็นวิธีทาง (Means) ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ทั้งด้านการบริหาร และ อาชีววิทยา วิเคราะห์นโยบายการจัดระเบียบสังคม สาเหตุเบื้องต้นของการจัดระเบียบสังคมตาม นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว พบว่ามีที่มาจากทฤษฎีอาชีววิทยาที่เรียกว่า ทฤษฎีนิเวศวิทยาอาชญากรรม (Crime Ecology) ของ Clifford R. Shaw และ Henry D. McKay ซึ่ง ใช้โครงสร้างของเมืองที่มีการจัดแบ่งเป็นเขต (Zone) ในลักษณะเป็นชั้น ๆ ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทางนิเวศวิทยา อาชญากรรม ความเป็นระเบียบของสังคม ดังจะเห็นได้จากประเด็น หนึ่งในของการจัดระเบียบสังคม กำหนดให้มีการจัดระเบียบโดยกำหนดเขต (Zoning) สถานบ้านเกิด เพื่อควบคุมประเภทของสถานบ้านเกิดให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด จะได้ง่ายต่อการดูแล และป้องกัน ปัญหาอาชญากรรม นโยบายการจัดระเบียบสังคมยังเกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ตามแผน (Planned Change) ของ Ronald Lippitt, Jeanne Watson และ Bruce Westley เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโดยกำหนดแบบจำลอง (Model) ไว้ล่วงหน้า นั่นคือ การกำหนดเขต (Zoning) สถานบ้านเกิด และวิธีปฏิบัติให้การกำหนดเขตสถานบ้านเกิดมีความเป็นไปได้ตามเป้าหมาย ซึ่งวิธีปฏิบัติดังกล่าวนี้ก็คือ การบังคับใช้กฎหมายซึ่งมีอยู่เดิม จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงตามแผน เพื่อจัดระเบียบสังคม เป็นนโยบายที่มาจากผู้ให้การเปลี่ยนแปลงที่เป็นนักวิชาการด้านอาชีววิทยา คือ ดร. ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์

2.3 หลักการการกำหนดเขตพื้นที่ วิธีการที่ภาครัฐ ใช้ควบคุมการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่ (Physical Development)และ ลักษณะการใช้ประโยชน์(Uses) ของที่ดินการกำหนดเขตพื้นที่การกำหนดเขตพื้นที่มี 2 ประเภท คือแบบรวมกลุ่ม(Grouping) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียวกัน อยู่ในย่านเดียวกัน และกำหนดประเภทการใช้สอยที่ดินที่อยู่ในย่านนั้นไม่ขัดแย้งกัน และแบบกำหนดระยะห่าง(Distance) โดยกำหนดระยะห่างของการใช้ประโยชน์ที่ดินหรืออาคาร ออกจากสถานที่ที่เปราะบางหรือ มีข้อจำกัด

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ,พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527 พ.ศ.2546 ,พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518, พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 , พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ.2479, พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด ปี พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ. 2543, พระราชบัญญัติสถานบริการพ.ศ. 2509 พ.ศ. 2509, ป.ร.294 มาใช้ปกป้องสวัสดิภาพและความปลอดภัยของเยาวชน

2.5 สถานบริการกับสังคม สถานบริการ สถานบ้านเกิดที่เกิดขึ้นและให้บริการในปัจจุบันนั้นจัดว่าเป็นการรับเอา รูปแบบต่างวัฒนธรรม ซึ่งเกิดผลกระทบแก่สังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้ สร้างรายได้และอาชีพแก่บุคคลบางกลุ่ม, สร้างรายได้จากการค่าธรรมเนียมการอนุญาต, ระยะเวลาปิด เปิด ,กลุ่มผู้ใช้บริการ , ความปลอดภัยในการจราจร, การรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ, ผลกระทบกับชุมชน, มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ,ปัญหาเยาวชน

2.6 แนวคิดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในนโยบายการจัดระเบียบสังคม

แนวคิดที่เห็นด้วยในหลักการจัดระเบียบสังคมโดย นาย วัลลภ ตั้งคณานุกรณ์ สมาชิกวุฒิสภา คือ นโยบายการจัดระเบียบสังคม มาแก้ปัญหาสาเหตุติด และการมีมุมมองทางเพศ เป็นการแก้ปัญหา ที่ตรงจุด ไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จัดการสิ่งที่แล้ว และสร้างสิ่งที่ดี ให้แก่เด็กและเยาวชนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กับนโยบายการจัดระเบียบสังคม คือกลุ่มที่เสียผลประโยชน์ แนวคิดที่ไม่เห็นด้วยในนโยบายจัดระเบียบสังคม นายสุวิทย์ ไชราชัยกุลการจัดระเบียบสังคม จุดมุ่งหมายที่ยังไม่ชัดเจน และจะกระทบต่อเสรีภาพ ของประชาชน กระทั่งถึงคนหลายอาชีพ ได้รับความเดือดร้อน และมาตรการจัดระเบียบสังคม ถือเป็นการบั่นทอนวัฒนธรรม ทางความคิดของเยาวชนดังนั้น การแก้ปัญหา ต้องคิดถึง สภาพความเป็นจริง มีทางออก ให้แก่คนที่ได้รับผลกระทบ เจาะจงกลุ่มเป้าหมาย ให้ชัดเจน พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ

บทที่ 3

รูปแบบการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning) และประสบการณ์ของต่างประเทศ

3.1 การกำหนดเขตพื้นที่(Zoning)และกิจกรรม : กรณีศึกษาของต่างประเทศ

สืบเนื่องจากนโยบายการจัดระเบียบสังคม วิธีการหนึ่งคือ การกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning) ซึ่งนำแนวคิดมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ ในการกำหนดเขตพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบ รายละเอียดและวิธีการในการจัดการการใช้ที่ดินในแต่ละรัฐ ก็มีความแตกต่างกัน แล้วแต่ท้องถิ่นนั้นๆ โดย แนวทางหลัก 2 แนวทางที่เทศบาลอาจสร้าง หรือกำหนดรูปแบบของการใช้ที่ดิน คือ 1) ผ่านการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ 2) ผ่านการควบคุมทางกฎหมายเหนือการใช้ทรัพย์สินที่เอกชนเป็นเจ้าของการลงทุนของภาครัฐเป็นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เป็นแรงดึงดูดการพัฒนา

3.2 พัฒนาการของข้อบัญญัติควบคุมย่าน

3.3 การควบคุมการใช้ที่ดินของท้องถิ่นประเภทอื่น ๆ การพิจารณาตรวจสอบผังบริเวณ การพิจารณาตรวจสอบการออกแบบทางสถาปัตยกรรม การอนุรักษ์โบราณสถาน การควบคุมการใช้ที่ดินของ มลรัฐ ภาค และรัฐบาลกลาง

3.4 การบริหารการควบคุมย่าน

การควบคุมย่านและข้อบัญญัติควบคุมย่านเป็นกฎหมายหลักฉบับหนึ่งของท้องถิ่นที่นำมาใช้ควบคุมการพัฒนาชุมชนทุกระดับ และมักจะใช้ควบคู่กับกฎหมายหลักอีกฉบับหนึ่ง คือ ข้อบัญญัติควบคุมการจัดสรรที่ดิน องค์ประกอบพื้นฐานของการควบคุมย่านประกอบด้วย การควบคุมการใช้ประโยชน์โดยการกำหนดย่านการใช้ที่ดินประเภทที่อนุญาตในบริเวณต่างๆของเมือง มาตรฐานของคุณสมบัติการใช้งาน การควบคุมความหนาแน่นและมวลของอาคาร การใช้ประโยชน์ที่ไม่สอดคล้อง สุนทรียภาพ และการอนุรักษ์ที่เป็ดโล่ง ในด้านการบริหารการควบคุมย่านมีการบริหารตามแบบประเพณี โดยใช้หน่วยงานบริหารเดิม คือสถานนิติบัญญัติของท้องถิ่น คณะกรรมการผังเมือง คณะกรรมการอุทธรณ์ สำหรับการขอเปลี่ยนแปลงย่านทำได้ 3 แบบ คือ การขอแก้ไข (Amendments) การอนุโลมหรือผ่อนผัน (Variances) และการใช้ที่มีเงื่อนไข (Conditional uses) ส่วนเทคนิคการบริหารการควบคุมย่านแบบใหม่ จะใช้วิธีแต่งตั้งผู้บริหารการควบคุมย่าน (Zoning Administrator) ผู้ตรวจสอบการรับฟังความคิดเห็น ในการควบคุมย่าน (Zoning Hearing Examiner) และองค์กรควบคุมย่านของชุมชนย่อย (Neighborhood Zoning Authority)

3.5 เทคนิคการบริหารการควบคุมย่านใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหารการควบคุมย่าน, ผู้ตรวจสอบการรับฟังความคิดเห็นการควบคุมย่านเป็นบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นในการ ร้องขอเปลี่ยนแปลงย่าน หากหลักฐาน เกือบรวบรอบข้อเท็จจริง และให้คำแนะนำในการพิจารณาคัดลั่นต่อสภา นิติบัญญัติของท้องถิ่น สำนักงานของผู้ตรวจสอบได้รับการสถาปนาขึ้นแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ , องค์กรควบคุม

ย่านในชุมชนย่อยองค์การชุมชนย่อย (Neighborhood Organization) มีรากฐานมาจากการจัดตั้งใน การควบคุมย่านในสำนักงานของกองผังเมือง การมอบอำนาจการพิจารณาตัดสินจริงๆ ในการควบคุมย่านให้ กับองค์การชุมชนย่อยนั้นมีน้อยมาก อาจมีอำนาจในการริเริ่มการขอเปลี่ยนแปลงย่าน แต่ไม่มีอำนาจพิจารณา ตัดสินขั้นสุดท้าย

- 3.6 กรณีศึกษาการกำหนดเขตพื้นที่รูปแบบต่าง ๆ ใน ประเทศต่าง ๆ นอกจากรูปแบบการกำหนดย่านอย่าง ประเทศรัฐแล้ว ยังมีวิธีการลงมติพื้นที่ Education Zone เพื่อเน้นบรรยากาศการเรียนรู้อย่าง ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศสิงคโปร์ ที่จัดการวางผังพัฒนาเมืองทั้งเมืองอย่างเข้มงวด

บทที่ 4

การพัฒนา และการบริหารจัดการรูปแบบการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning) ในประเทศไทย

- 4.1 ประสพการณ์ และสถานภาพการกำหนดเขตพื้นที่(Zoning) สำหรับประเทศไทย แนวความคิดในการ กำหนดเขตพื้นที่(Zoning) ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการและควบคุม การปฏิบัติงานหลายประการ เช่น การ กำหนดเขตพื้นที่เพื่อการดำปลีกและค้าส่ง, การกำหนดเขตพื้นที่เพาะปลูกเพื่อการเกษตร,การกำหนดเขตพื้นที่ รับนักเรียนเข้าศึกษา เนื่องจากจากสถานบริการหลายแห่งยังตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่เหมาะสม ก่อให้เกิด ปัญหาความเดือดร้อนรำคาญแก่ราษฎรที่มีบ้านเรือนอยู่ใกล้ นอกจากนั้น ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา ยาเสพติด และปัญหาดังค่อมอื่นๆ ตามมา จึงมีนโยบายการจัดระเบียบดังค่อม และวิธีหนึ่งคือ การกำหนดเขตพื้นที่ สถานบริการ (Zoning)
- 4.2 นโยบาย มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ ด้านนโยบายของรัฐแนวทางปฏิบัติที่ สำคัญ ได้แก่ การประกาศกำหนดเขตเพื่อการอนุญาตหรือขออนุญาต ตั้งสถานบริการ (Zoning) การเข้มงวด กวดขันเกี่ยวกับอายุของผู้เข้าไปใช้บริการ (20 ปีบริบูรณ์) การให้สถานบริการเปิด- ปิด ตามเวลาที่กฎหมาย กำหนด และการ ขจัดมิให้ยาเสพติดในสถานบริการ ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติสถาน บริการ พ.ศ. 2509 และ แนวทางเกี่ยวกับการกำหนด Zoning สถานบริการโดยกระทรวงมหาดไทย
- 4.3 ผลการดำเนินการ ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการขออนุญาตตั้งสถานบริการในท้องที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก พิจิตร สุโขทัย อ่างทอง และสตูล และ จังหวัดที่ขอกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการ ขออนุญาตตั้งสถานบริการในท้องที่จังหวัดทั้งจังหวัดเพิ่มเติม จำนวน 18 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดยะลา ปัตตานี นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท ศรีสะเกษ สิงห์บุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี หนองคาย ระนอง อุทัยธานี กำแพงเพชร พังงา เพชรบุรี ชุมพร สกลนคร และ พะเยา
- จังหวัดที่เหลือได้ส่งร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อตั้งสถานบริการได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐ มนตรีและสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติสถานบริการ ฉบับใหม่ ได้ ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสั่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว
- 4.4 หลักเกณฑ์การตั้งสถานบริการ ที่ควรทราบคือ การขอเปลี่ยนผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ, การย้าย แกะไข เปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการ ยังขาดการเข้มงวดกวดขันดูแลจากภาครัฐ, การ โอน กิจการ ซึ่ง ผู้ประกอบการอาศัยช่องโหว่แตกของกฎหมาย ,อาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งเป็นสถานบริการ กล่าวคือ ไม่อยู่ใกล้วัด สถานสำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงพยาบาล สถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สโมสรเยาวชน หรือหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก แต่ไม่ได้กำหนด ระยะห่างที่แน่นอนทำให้เป็นช่องโหว่ในการขออนุญาต รวมถึงการตรวจสอบการใช้สอยอาคารให้ถูกต้องตาม ข้อกำหนด อีกด้วย ,ผู้มีอำนาจตรวจตรา ควบคุมดูแล สถานบริการ

- 4.5 การเปรียบเทียบข้อกำหนดตามกฎกระทรวงผังเมืองรวมของไทยกับ Zoning Ordinance ของ Davidson County รัฐเทนเนสซี สหรัฐอเมริกา ยังมีความแตกต่างหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาจากกฎกระทรวงที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถควบคุมความหนาแน่นตามที่กำหนดไว้ในประเภทการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ได้ ขาดความชัดเจน แน่นนอนในความหมายของด้อยค่าในกฎกระทรวง ไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างการใช้ที่ดิน ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ,ที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางและประเภทพาณิชย์กรรม และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก มีการกำหนดข้อห้ามที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น การปรับแก้การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทั้งผังหรือบางจุด นั้นทำได้ยุ่งยาก ซึ่งทำได้เฉพาะ ผู้ที่รู้หรือ มีศักยภาพเท่านั้น และวิธีการแก้ไขก็ไม่ได้กำหนด ไว้ในกฎกระทรวง
- 4.6 การเฝ้าสังเกตการกำหนดเขตพื้นที่ย่านสถานบันเทิงถนนRCA กรุงเทพมหานครจากการเฝ้าสังเกตของสถานเฝ้าตรวจนครบาลมักกะสัน ผลการวิจัยพบว่า การบังคับใช้กฎหมายควบคุมสถานบริการภายในเขตควบคุม หรือ เขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (ย่านถนน RCA) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าภายนอกเขตพื้นที่ควบคุมแต่สิ่งที่เป็นปัญหาคือ แม้มีการตรวจตราอายุผู้เข้าใช้บริการที่ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์จากการให้พนักงานในสถานบันเทิง ตรวจบัตรประจำตัวประชาชน ผลการตรวจสอบพบว่า มีบัตรปลอมปะปนอยู่ด้วย ซึ่ง ทำให้ยากแก่การตรวจสอบเนื่องจากการตรวจสอบไม่สามารถทำได้อย่างแม่นยำ

บทที่ 5

ศึกษาสภาพพื้นที่ชุมชนเมืองมหาสารคามประเด็นและปัญหาในกระบวนการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ (Zoning) ในชุมชนเมืองมหาสารคาม

- 5.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด มหาสารคาม เป็นจุดศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือทางภูมิศาสตร์ เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีวัฒนธรรมประเพณีมากมาย มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความสงบ และเป็นศูนย์กลางทางด้านการศึกษารองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้ชื่อว่าเป็น "พัลลภแห่งอีสาน" เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาอยู่มากมายหลายแห่ง
- 5.2 ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา
- 5.3 วิเคราะห์สภาพกายภาพของเมืองมหาสารคาม ตามทฤษฎีจินตภาพ(Image of City) ของ เควิน ลินช์ (Kavin Lynch) ได้แก่ เส้นทาง หรือ ถนนสายหลักๆ (PATH)ถนนนครสวรรค์ เป็นถนนสายหลักของเมืองมีความสำคัญในเชิงพิธีการ ถนนมดุงวิถี ถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน เป็นถนนที่มีความคึกคักด้านพาณิชย์กรรมตลอดวัน เนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่ละแวกสถานศึกษาและย่านพักอาศัย ถนนรอบเมือง เป็นถนนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการจราจรไม่ให้ปริมาณยานพาหนะไปกระจุกตัวในเมืองปริมาณมากขอบเขต (EDGE) ห้วยตะคาม ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ไหลผ่านเมืองลงสู่แม่น้ำชีเป็นขอบเขต(Edge) กั้นการขยายตัวของเมืองด้านทิศเหนือ มีชุมชนพักอาศัยที่ไม่หนาแน่น คลองสมถวิลราษฎร์ เป็นคลองขุดซึ่งได้แบ่งเมืองออกเป็น 2 ฟาก ได้แก่ฝั่งชุมชนเมืองมหาสารคาม โดยการเติบโตด้านฝั่งชุมชนเมือง มีกิจกรรมด้านพาณิชย์ที่สำคัญของเมือง และฝั่งตรงข้ามที่เรียกกันว่า "ฝั่งชน" เป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อยและทำการเกษตร พื้นที่รวมกลุ่มกิจกรรม การแลกเปลี่ยน (NODE)บริเวณตลาดสด บริเวณสถานีขนส่งย่าน (DISTRICT)ย่านศูนย์ราชการ กระจุกตัวอยู่บริเวณถนนนครสวรรค์และหลังถนนนครสวรรค์ ย่านพักอาศัย กระจายอยู่โดยรอบเมืองย่านพาณิชย์กรรม ขยายตัวเป็นแนวยาวตามถนน(Ribbon)สายหลัก ที่หมายตา (LANDMARK)หอ นาฬิกา อยู่ใจกลางเมืองบริเวณจุดตัดของถนนนครสวรรค์และถนนมดุงวิถี

- 5.4 ศึกษาข้อมูลและผลกระทบจากสถานบริการในระดับพื้นที่ การตัดสินใจกำหนดเขตพื้นที่ มีผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาคราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เกี่ยวข้องด้านศาสนา ผู้เกี่ยวข้องด้านศาสนา . ภาพลักษณ์ของชุมชนเมืองมหาสารคามแม้ว่า ภาพลักษณ์ของจังหวัด เป็น ตักสิลานคร เนื่องจากมี สถานบันการศึกษา หลายแห่ง จึงต้องตระหนักถึงขององค์ประกอบสำคัญที่จะเสริมสร้าง เอกลักษณ์ของการ เป็นเมืองการศึกษา ให้ชัดเจน ภาพลักษณ์ของสถานบริการในชุมชนเมืองมหาสารคาม มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ เสมอๆเนื่องจากเดิมที่มีสถานบริการตามมาตรา3 (2) ซึ่งสามารถเดินไปได้ และเปิด-ปิด เกินเวลา แต่เมื่อมีการ กวดยอย่างเข้มงวด ด้วยนโยบายจัดระเบียบสังคม จึงมีสถานบริการบางแห่งที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ถูก สั่งปิดให้บริการ อย่างไม่มีกำหนด แต่ก็ไม่เป็นปัญหาสำหรับผู้ประกอบการนักเนื่องจาก ผู้ประกอบการใช้วิธี ดำเนินกิจการแบบไม่ลงทุนถาวร ใช้วิธีการเช่าสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ เมื่อถูกสั่งปิดจึงเลี้ยงไปเปิดใน สถานที่ใหม่ ในชื่ออื่นแทน ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตรวจตราดูแล สถานบันทั้งหลายจึงต้องปิดบริการ ตามเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่อนุญาตให้ลูกค้าดื่ม กินต่อไป โดยให้ตั้งเครื่องดื่มและอาหารล่วงหน้าไว้ก่อน เวลา 23.00 น. และลูกค้าสามารถออกไปซื้อหาเพิ่มเติมได้เองตามร้านสะดวกซื้อที่เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง . สถานที่ที่เยาวชนใช้บริการในชุมชนเมืองมหาสารคาม ปัจจุบัน รูปแบบสถานบริการได้เน้นรูปแบบ ร้านอาหาร, คับ, อินเทอร์เน็ตคาเฟ่, ร้านเกมส์ ซึ่งล้วนได้รับความนิยม และเปิดให้บริการจำนวนมาก และ โรงมหรสพประจำจังหวัดก็ได้มีพื้นที่เพื่อบริการด้านความบันเทิงรองรับ, อาชีพ . ปัญหาจากสถานบริการ อาชญากรรม,คดีและการควบคุมดูแลโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ, พื้นที่ข้างเคียงหรือเกี่ยวเนื่องกับสถานบริการ, การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน, การดำเนินการโดยภาครัฐ
- 5.5 ประเด็นปัญหาที่ควรตระหนักในการกระบวนการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning) กรณีศึกษาชุมชนเมืองมหาสารคามบริบทของเมืองมหาสารคามที่มีสถานศึกษาตั้งอยู่มาก อีกทั้งมีวัด กระจายอยู่หลายจุดจึงต้องระวังการสร้าง ความเข้มข้นของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ และการ ประสานแผนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะระหว่างภาครัฐ การวางแผนนั้นจะต้องพิจารณาร่วมกัน ให้ประชาชนนั้นเข้ามามีส่วนร่วม และยึดปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่ยึดติดกับผลประโยชน์ ประการสำคัญ คือ การกำกับดูแล โดยเฉพาะในขั้นของการนำไปปฏิบัติ (Plan Implementation) ต้องมี ติดตามตรวจสอบการประเมินผล ทั้งขั้นตอนการขออนุญาตจัดตั้งสถานบริการ และการเข้มงวดกวดขันกับอายุ ผู้ใช้บริการและระยะเวลา เปิด-ปิด และ แผนหรือผังที่ดีต้องมีความยืดหยุ่น(Flexibility) ง่ายต่อการนำไปปรับ ใช้ในกรณีที่มีการกำหนดเขต พื้นที่(Zoning)หากพบว่าที่วางแผนแล้วไม่เหมาะสมกับยุคสมัยก็ควรเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับปรุง

บทที่ 6

ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะแนวทางการกระบวนการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning)และกิจกรรม เกี่ยวเนื่องในเมืองการศึกษา กรณีศึกษาชุมชนเมืองมหาสารคาม

- 6.1 ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ในการจัดผังเมืองมิได้มุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาอาชญากรรม แต่เป็นความ พยายามที่จะแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการใช้พื้นที่ และการขยายตัวของเมืองที่เป็นไปอย่างไร้ทิศทาง ซึ่ง ส่งผล ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาขณะเดียวกันแนวคิดในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาชญากรรม ในอดีตก็ไม่ได้ คำนึงถึงการวางระบบผังเมือง แต่เน้นการคัดขู่โอกาสกระทำผิดของคนร้าย ผังเมืองรวมของเมืองต่างๆใน ประเทศไทย ไม่เคยมีการจัดเขตพื้นที่ควบคุมสถานบริการไว้ ทำให้มีสถานบริการเกิดขึ้นกระจัดกระจายอยู่ ทั่วไป การจัด Zoning ควบคุมสถานบริการพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนและ ต่อเนื่องของนโยบายด้านการผังเมืองตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ความไม่เข้าใจของประชาชนในการใช้ ประโยชน์ที่ดินและอาคาร ระบบราชการไทยเป็นระบบปิด ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

ตลอดจนการตัดด้านจากกลุ่มผู้ประกอบการที่สูญเสียผลประโยชน์จากการจัด Zoning จากการศึกษาพบว่าวิธีการที่เหมาะสมสำหรับ ชุมชนเมืองมหาสารคามที่มีบทบาทเป็นเมืองการศึกษาอย่าง คือ วิธีการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการโดยใช้ระยะห่าง(Distance) ซึ่งมีความเป็นไปได้มากกว่า เหมาะสมกับสภาพของเมืองและมีความยืดหยุ่นมากกว่า และไม่เป็นการเน้นหรือสร้างความเข้มข้นของกิจกรรมสถานบริการหรือสถานบันเทิงมากจนเกินไปอย่างเมืองท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น พัทยา โดยเสนอให้กำหนดระยะห่างที่เหมาะสม คือ มีสอง ระดับ คือ ระดับที่ 1. ในระยะรัศมี 250 เมตร ในการตั้งสถานบริการ ห่างจาก วัด, สถานศึกษา, โรงพยาบาล แม้ มีพื้นที่เหลืออยู่ ในการตั้งสถานบริการอยู่บ้าง หรือ 2. ใน ระยะรัศมี 500 เมตร ชุมชนเมืองมหาสารคามมีที่ตั้งของ วัด, สถานศึกษา, โรงพยาบาล ตั้งอยู่กระจายทั่วไปในเมือง โดยเมื่อกำหนดด้วย ระยะห่าง 500 เมตร แล้วพบว่าไม่สามารถตั้งสถานบริการได้เลยในชุมชนเมือง

6.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการวางแผนกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับเมืองการส่งเสริมให้เป็นชุมชนแห่งเมืองการศึกษา(Educational City) เช่น ที่ เมืองการศึกษา Doncaster ประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการพัฒนาเมืองการศึกษาขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นเมืองที่ส่งเสริมให้ประชากรในเมืองมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ของบุคคลในเวลาและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มุ่งเน้นถึงศาสตร์และศิลป์แห่งบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานเข้าใจ ส่งผลให้ประชาชนมีทักษะ คุณสมบัติ และโอกาสที่ดีขึ้นในการทำงานด้วย ซึ่ง ภาคธุรกิจย่อมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนนั้นด้วย และ กรณีศึกษาการจัดการกำหนดพื้นที่การศึกษาเมืองคลาร์ก ลาสเวกัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมี คณะกรรมการดูแลการศึกษาทุกระดับในพื้นที่(School District) ซึ่งแบ่งหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษา

6.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองมหาสารคามสู่เมืองการศึกษา จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดขนาดเล็ก ไม่มีศักยภาพในด้านทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ที่โดดเด่นเมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันแล้ว ยังไม่มีพื้นที่ใดที่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการเรียนรู้ แก่เยาวชน ทั้งที่ชุมชนเมืองมหาสารคาม เป็นที่พักอาศัยของเยาวชนตั้งแต่เวลาเช้าจนกระทั่งเข้านอน จึงควรสร้างบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษ จัดได้ว่าเป็นมาตรการเสริมในทางบวกแก่เยาวชน(Positive) โดยมีข้อเสนอแนะความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสถาบันการศึกษาดังนี้ 1.) บรรยากาศแวดล้อม (Environment) ในชุมชนที่เอื้อต่อการศึกษา 2.) การกระตุ้นชุมชนให้มีจิตสำนึก ใส่ใจ ต่อกระบวนการ และ วัตถุประสงค์การศึกษาของทุกสถาบันภายในเมือง 3.) การมีกิจกรรม (Activities) ร่วมกันระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา 4.) การมีพื้นที่ (Space)เพื่อกิจกรรมที่เหมาะสมกับเมืองการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้แก่พลเมืองซึ่งต้องอาศัยการประสานแผนปฏิบัติ จากหลายหน่วยงานหลายระดับตั้งแต่ส่วนกลาง จนถึงระดับภูมิภาค อาศัยเครื่องมือหลักการและวิธีการบริหารชุมชนเมือง, มาตรการทางกฎหมาย ที่ใช้อำนาจทางกฎหมาย,กรอบการนำ แผนและผังไปปฏิบัติ (Implementation Framework)

6.4 แนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม โดยการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ (Zoning)ต่อไป

กำหนดประเด็นของ "การจัดระเบียบสังคม" ให้ชัดเจน และขยายผลถึงด้านต่างๆ ให้ครอบคลุม และทำความเข้าใจในการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ให้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันโดยแบ่งวาระการทำงาน (Phasing) ตามความเหมาะสมจากปัจจัยแวดล้อม ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, ด้านเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ประชาชน ด้านการสาธารณสุข สภาพแวดล้อม, ด้าน การศึกษา เรียนรู้แก่ประชาชนทั้ง ในและนอกระบบ, ด้านการมีส่วนร่วมในการปกครอง และการพัฒนาเมือง

สร้างแรงจูงใจ (Incentive)และสร้างทางเลือกแก่เยาวชน เช่น มีพื้นที่เพื่อการแสดงออกและเรียนรู้แก่เยาวชน, การพิจารณาทุนการศึกษาจากความประพฤติ และขาดแรงจูงใจหรือการสร้างทางเลือกแก่ผู้ประกอบการ โดยใช้มาตรการทางภาษี

การใช้โอกาสและศักยภาพ (Opportunities) จากเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล จะทำให้การประสานแผนระหว่างหน่วยงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยอาศัยการประสานแผนระหว่างกระทรวงต่าง ๆ สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในสังคม โดย กระทรวงมหาดไทย เชื่อมโยงการขออนุญาตตั้งสถานบริการ, การวางแผนและตรวจสอบผัง, อาคารเพื่อความ ผาสุกแก่ประชาชน และการตรวจควบคุมดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมกิจกรรมโดยสร้างทางเลือกที่สร้างสรรค์ เน้นการเรียนรู้แก่เยาวชน กระทรวงวัฒนธรรม การรักษาวินัยวัฒนธรรมอันดีงามแก่เยาวชน และดูแลการแสดงที่ไม่สร้างสรรค์ กระทรวงสาธารณสุข การตรวจดูแลสุขอนามัยในสถานประกอบการ ให้ถูกสุขลักษณะ และป้องกันก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ กระทรวงพาณิชย์ การจัดเก็บภาษีสถานบริการ, ภาษีสรรพสามิต กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การส่งเสริมกิจกรรมการกีฬาแก่เยาวชน ในกลุ่มวัยต่าง ๆ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การตรวจดูแลหอพักให้เป็นระเบียบ ถูกต้องตามกฎหมาย และตรวจตราสถานประกอบการที่มีลูกจ้างอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในสถานบริการ กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร การส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาและการค้นคว้า ข้อมูลหรือสังคม Cyber Space สำหรับเยาวชนด้วยรูปแบบที่สร้างสรรค์ในอินเทอร์เน็ต แทนการเล่นเกมส์ที่มอมเมา และมีผู้ประสานแผนงานโดย สำนักนายกรัฐมนตรี

- 6.5 เงื่อนไขของความสำเร็จ โดยเงื่อนไขของความสำเร็จ ระยะสั้น คือ การประชาสัมพันธ์และ การประสานแผนระหว่างหน่วยงาน และการดำเนินการจัดทำ ข้อบัญญัติท้องถิ่น เงื่อนไขของความสำเร็จ ระยะยาว การศึกษาทบทวนการวางแผนและผังพัฒนาเมืองใดๆ แล้วดำเนินการวาง และจัดทำผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะในบริเวณผ่านการศึกษา โดยการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกกลุ่มในการชี้แจงการวางแผนและการพัฒนาเมืองเพื่อทำให้มหาสารคามเป็นเมืองที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการศึกษาได้อย่างแท้จริง

- 7.2 ข้อจำกัดในการศึกษา ข้อเสนอแนะ กิตติภาพรอบความคิด และวิธีวิจัยที่เหมาะสมในอนาคต การวิจัยนี้ศึกษาในมิติด้านกายภาพเป็นหลัก ข้อมูลของสิ่งก่อสร้างที่ปรากฏเป็นพื้นที่อาคาร และการประกอบกิจกรรม และศึกษาด้านมิติทาง สังคมและวัฒนธรรมเมือง เป็นประเด็นรอง โดยไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะการใช้ตัวแปรประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ประกอบการเนื่องจากขณะที่ทำวิจัยยังไม่ได้เชื่อมโยงข้อมูลผังเมืองรวมกับข้อมูลทะเบียนราษฎรและข้อมูลจากสถิติสถานศึกษาเข้าด้วยกัน และขณะที่ทำการวิจัยอยู่ เป็นช่วงที่ยังอยู่ในระหว่างพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถานบริการฉบับใหม่ แทน พระราชบัญญัติสถานบริการ พุทธศักราช 2509 จึงเป็นข้อจำกัดของการศึกษาและควรพิจารณาหากจะนำไปใช้อ้างอิง เมื่อพิจารณาเนื้อหางานวิจัยในบทที่ 1 ถึงบทที่ 7 จะพบว่ายังขาดรายละเอียด อยู่ สาขา สำหรับรอบความคิดของทั้ง ประเด็น จากการประเมินกระบวนการทัศน์โดยรวมที่ผ่านมาได้แบ่งแยกกรอบความคิดของเอกสารที่สืบค้นในแต่ละประเด็น ได้ดังนี้คือ
- ประเด็น กฎหมาย

- กรอบความคิดด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและผังชุมชน
- กรอบความคิดด้านข้อจำกัด ปัญหา ของการวางแผนและผังชุมชนในมิติทางกฎหมาย
- กรอบความคิดด้านการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองระหว่างในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็น การบริหารและการจัดการ

- กรอบความคิดด้านการบริหารและการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและผังชุมชน
- กรอบความคิดด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นกับการวางแผนและผังชุมชน

- กรอบความคิดด้านการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารและการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและผังชุมชนเมืองระหว่างในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็น สังคมและประชากร

- กรอบความคิดด้านบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังชุมชน
- กรอบความคิดด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการวางแผนและผังชุมชน
- กรอบความคิดด้านสังคมและประชากรที่ส่งผลมาจากการวางแผนและผังชุมชน

ประเด็น เมือง ชุมชนและสถาปัตยกรรม

- กรอบความคิดที่เจาะลึกเฉพาะการพัฒนาแต่ละกรณี
- กรอบความคิดด้านการวางแผนและผังทางกายภาพที่เหมาะสมในประเทศไทย
- กรอบความคิดด้านผังกายภาพ ที่ส่งผลถึงการจัดการกับสถาปัตยกรรมและองค์ประกอบแวดล้อมในชุมชน

7.3 ลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในอนาคตเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยในสาขาสถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน

จากผลสรุปในการวิจัยพบว่าการศึกษาค้นคว้าที่ได้นั้นเน้นหนักของความสนใจหลัก ไปที่การกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการโดยเน้นการศึกษามิติทางกายภาพชุมชนเมืองเป็นหลัก ซึ่งในการวางแผนและผังชุมชนเมืองให้มีความเหมาะสม น่าอยู่นั้น ยังต้องอาศัยจากการศึกษาอย่างละเอียดหลาย ๆ ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ ด้านประชากรศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ การบริหารจัดการ ฯลฯ ดังตัวอย่างที่กล่าวมานี้ ยังขาดการศึกษาที่โยงใยให้เห็นความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับวางแผนและผังชุมชนเมืองทั้งสิ้น การศึกษาวิจัยที่ได้หากต้องการให้เกิดผลเป็นรูปธรรม (Concrete) จึงต้องเพิ่มเติมโจทย์ ใหม่ และยังมีความจำเป็นต้องวิจัยแบบสำรวจทางกายภาพเป็นหลัก ผสมผสานกับการศึกษามิติทางสังคมวิทยา ดังนั้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ที่ทางกรอบความคิดและวิธีวิจัยที่เหมาะสมในอนาคต จึงสมควรลำดับความเร่งด่วนของการศึกษาดังนี้

- 7.3.1 การศึกษาอุปสรรคและข้อจำกัดของการวางแผนและผังชุมชนในประเทศไทย
- 7.3.2 การศึกษากฎหมายและการบริหาร จัดการเพื่อการวางแผนและผังชุมชนเมืองในประเทศไทย
- 7.3.3 การศึกษากฎหมายและการบริหาร เพื่อการวางแผนและผังชุมชนเมืองในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 7.3.4 แนวทางในการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและผังชุมชนเมือง
- 7.3.5 การศึกษาการวางแผนและผังชุมชนเมืองการศึกษา
- 7.3.6 การศึกษาแนวทางการกำหนดเขตพื้นที่(Zoning)การใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทย

ในการศึกษาตามข้อ 7.3.1 ถึง 7.3.6 เป็นการศึกษาเพื่อออกแบบวางแผนและผังชุมชนเมือง ซึ่งการศึกษาที่จะสำเร็จดู ล่วงได้ด้วยดีนั้น ต้องเล็งเห็นประโยชน์ของประชาสังคมเป็นที่ตั้ง โดยนักวิชาการท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นฝ่ายวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ให้กับพื้นที่ อาศัยความร่วมมือระหว่างกับหน่วยงานของภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

ประการสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งยวด จะขาดเสียมิได้ คือ เมื่อมีการพัฒนาด้านใดที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อประชาชน อย่างในด้านการวางแผน, ผังเมืองและชุมชน ภาครัฐจำเป็นต้องศึกษา วิจัยอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อหาความเหมาะสม และ ผลดี ผลเสียก่อนดำเนินการ หลังจากนั้นนำผลศึกษาวิจัยที่ได้ ส่งต่อให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง บูรณาการ ประสาน แผนสู่การประยุกต์ใช้(Application) เพื่อเป็นฐานความรู้ และแนวทางในการนำไปปฏิบัติ (Implementation) ให้การพัฒนาเป็นประโยชน์แท้จริงอย่างยั่งยืนสืบต่อไป

บรรณานุกรม ภาษาไทย

- การศึกษาตัวแปรเพื่อกำหนดเพศพื้นที่การศึกษา, กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผน สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2542
- การให้ความรู้เกี่ยวกับ มนุษย์และพฤติกรรม , สำนักงานกองป้องกันยาเสพติด
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด , กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2525.
- เกณฑ์การวางผังเมืองรวม, กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย , กรุงเทพฯ, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์
กำธร กุศล, การออกแบบชุมชนเมืองคืออะไร การติดตามหาคำตอบในรอบ 40ปี, กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545
- คณะทำงานแผนยุทธศาสตร์ฯ,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
มหาสารคาม, มหาสารคาม : คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด, 2546.
- จงจิตต์ ไชยณัฏฐาภรณ์ , การเข้าสู่งานบริการทางเพศแบบแอบแฝง ของสตรีที่มีการศึกษาใน
สถานเริงรมย์ : กรณีศึกษาค็อกเทลเลานจ์ ผับ และคาราโอเกะ / จงจิตต์ ไชยณัฏฐา
ภรณ์ = On Becoming Hidden Commercial Sex Workers of Education Girls in the
Entertainment Palours : A Study of Cocktail Lounge, Pub and Karaoke ,2538
- ชัยวัฒน์ เครือชะเอม, 2502- , การมลพิษทางน้ำจากโรงแรม สถานบันเทิง และโรงพยาบาล
เอกชนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล / ชัยวัฒน์ เครือชะเอม = Water pollution
load from hotels, entertainment places and private hospitals in Bangkok
metropolis / Chaiwat Creecha-em ,2531
- ดวงกมล จิตวิวัฒนา, "ลักษณะองค์ประกอบสภาพแวดล้อมกายภาพเพื่อป้องกันอาชญากรรม
ในเขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาย่านศูนย์การค้าปทุมวัน", วิทยานิพนธ์ ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2543.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ ,วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย / นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541 พิมพ์ครั้งที่ 1
- เนาวรัตน์ พลายน้อย ,โครงการศึกษาสภาพปัญหาสารเสพติดในกลุ่มผู้ให้บริการในสถาน
เริงรมย์ = a study of drug use in commercial sex worker sectors / โดย เนาวรัตน์
พลาายน้อย และคณะ , กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539
- ประสาธ อิศรปริดา, จิตวิทยาการศึกษา , กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิการ์ต, 2522.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร , หวย ช่อง บ่อน ยาม้า : เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะใน
ประเทศไทย / ผาสุก พงษ์ไพจิตร, สังคีต พิริยะรังสรรค์, นวลน้อย ตริวัฒน์ ; ศิริณ
ฉัตรวนิชกุล, บรรณาธิการ, เชียงใหม่ : ตรัสวิน (ซีดีเวอร์มบุคส์), 2543 พิมพ์ครั้งที่ 1
- วิสูตร ธนชัยวิวัฒน์, กฎหมายสถานบริการ'29 / ,กรุงเทพฯ 2529
- วิมลสิทธิ์ หวังราษฎร์, พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.

- ธวัชชัย อาทรทุเรศสุข . การศึกษาความเป็นไปได้ของยุทธวิธีและมาตรการในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อมในทศวรรษหน้า , กรุงเทพฯ : สถาบันธุระ, 2526.
- ศุภพล อรุณสิทธิ์, หัตถ์สนคดีของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อนโยบายการขยายเวลา
เปิดสถานบริการ : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาล
หัวขบวน / ศุภพล อรุณสิทธิ์ , 2537.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม : หลักทฤษฎีและมาตรการ,
กรุงเทพ : โรงพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525.
- สมพร พรหมพิตร, พล.ต.ท.จรูญ โลตติพันธุ์ และ พล.ต.อ. ไทม วิศิษฐ์สรอรรถ, คู่มือกฎหมาย
สถานบริการ, กรุงเทพฯ: 2540
- สรุปผลการสัมมนาปัญหาระดับชาติเรื่อง การลงปัญหาสังคมด้านอาชญากรรมทางเพศ,
คณะกรรมการส่งเสริมศีลธรรมและจิตใจ, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธุ์
พาณิชย์, 2523
- สารสาส์น : การประชุมวิชาการประจำปี สถาบันยุติธรรมและศาสตร์เกี่ยวเนื่อง ครั้งที่ 6,
กรุงเทพฯ : บริษัทศูนย์ถ่ายทอดอินเตอร์ จำกัด, 2546
- สิทธิพร ภิรมย์รัตน์, การวางแผนและผังชุมชนเมือง : ประสพการณ์สหรัฐอเมริกา, กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541
- สิทธิพร ภิรมย์รัตน์, กฎหมายและการบริหารผังเมืองของท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกา, กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543
- สุชา จันทน์เอม , จิตวิทยาเด็กเกร / สุชา จันทน์เอม . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533 . พิมพ์
ครั้งที่ 2
- โสภา ชปิลมันน์, อาชญากรรม : ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช, 2537.
- อรสม สุทธิสาคร เด็กพันธุ์ใหม่... วัย X : Click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000 , กรุงเทพฯ : สารคดี,
2544

บรรณานุกรม

ภาษาต่างประเทศ

- Alexander, C., Isikawa, S., Silverstein, M, A Pattern Language. New York : Oxford
University press, 1977.
- Anderson, Wayne F., Frieden, Bernard J., and Murphy, Michael J., eds. Managing Human
Services. Washington D.C. : International City Managers' Association, 1977.
- Bacon, E., Design of Cities. New York : Viking, 1967.
- Benerjee, T., Southworth, M. City Sense and City Design. Cambridge : MIT Press, 1990.
- Barnett, J., An Introduction to Urban Design. Cambridge : Harper and row, 1982.
- Barnett, J., Urban Design As Public Policy. New York : Architectural Record, 1974.
- Crees, W. The Legacy of Raymond Unwin : A Human Pattern for Planning. Cambridge :
MIT Press, 1967.
- Cantanesi, A., Snyder, J. Introduction to Urban planning. New York : Mc Graw-Hill, 1979.

- Gutheim, F. **The Federal City : Plan & Realities**. Washington DC. : Smithsonian Institution press., 1976.
- Jacob, J. **The Death and Life of Great American Cities**. New York : Vintage Books, 1961.
- Krier, R. **Urban Space**. London : Academy Edition, 1979.
- Levy, John M., **Contemporary Urban Planning**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1988.
- Lynch, K. **The Image of City**. Cambridge : MIT Press, 1960.
- Lynch, K. **A Theory of Good City Form** : MIT Press, 1981.
- Martin, Gerald, **On Community Education Models**, Phi delta Kappan, 1972.
- Maslow, A.H. **Motivation and Personality**. New York : New York : Harper, 1954.
- Michael J., **The Administration of flexible zoning techniques**, Meshenberg 1976
- Metcalf, John., **Adult entertainment / short fiction by John Metcalf**. Toronto : Macmillan of Canada, c1986
- Newman, O., **Defensible Space : Crime Prevention Through Urban Design**. New York : Macmillan Company, 1972.
- Olsen, E. G., **School and Community**. New York : Prentice Hall, 1954.
- Poster, C. D., **The School and the Community**. London : Macmillan education, 1971.
- Rappoport, A., **Human Aspect of Urban Form**. Oxford : Pergamon Press, 1977.
- Seay, Maurice F., **Community Education : A Developing Concept**. Michigan : Pendell Publishing, 1974.
- Seay, Maurice F., **Role of Four-year College and The University in Community Education**. Phi delta Kappan, 1972.
- Seay, Maurice F. & Crawford, F. N., **The Community School and Community Self-Improvement**. Lansing Mi . : State Department of Public Instruction, 1974.
- Shirvani, H., **The Urban Design Process**. New York : Van Nostrand Reinhold, 1985.
- So, Frank. Eds. **The Practice of Local Government Planning**. Washington D.C. International City Management Association, 1979.

Output จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว.

1. ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในประเทศ

เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี, สาระสาสตร์;วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ฉบับที่ 7 . คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2547

2. การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้สามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้ ทั้งเชิงนโยบาย และเชิงสาธารณะ โดยได้เสนอแนวทางในการกำหนดเขตพื้นที่ตั้งสถานบริการที่มีความเหมาะสมกับ ชุมชนเมืองมหาสารคาม ซึ่ง การกำหนดเขตแบบใช้ระยะห่าง(Distance Zoning) มีความเป็นไปได้มากกว่า เหมาะสมกับสภาพของเมืองและมีความยืดหยุ่นมากกว่า และไม่เป็นการเน้นหรือสร้างความเข้มข้น ของกิจกรรมสถานบริการหรือสถานบันเทิงมากเกินไป และเสนอให้พัฒนาบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาภายในชุมชนเมืองมหาสารคามให้เป็นเมืองการศึกษาอย่างแท้จริงโดยสร้างมีกิจกรรม (Activities) ร่วมกันระหว่างชุมชน กับสถานศึกษา จัดหาพื้นที่ (Space)เพื่อกิจกรรมที่เหมาะสมกับเมืองการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้แก่ พลเมืองซึ่งต้องอาศัยการประสานแผนปฏิบัติจากหลายหน่วยงานหลายระดับตั้งแต่ส่วนกลาง จนถึงระดับภูมิภาค อาศัยเครื่องมือหลักการและวิธีการบริหารชุมชนเมือง, มาตรการทางกฎหมาย ที่ใช้อำนาจทางกฎหมาย,กรอบการนำแผนและมุ่งไปปฏิบัติ (Implementation Framework)

3. การนำเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ

การประชุมวิชาการสถาปัตยกรรมและศาสตร์เกี่ยวเนื่อง

ครั้งที่ 7 วันที่ 21 - 22 ตุลาคม 2546

ณ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ก. เอกสารที่เผยแพร่ในการประชุมวิชาการ
สถาบันคชกรรมและศาสตร์เกี่ยวเนื่อง
ครั้งที่ 7 วันที่ 21 - 22 ตุลาคม 2546 ณ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. บทความสำหรับการเผยแพร่

ภาคผนวก ก

สถานบริการกับสังคม เยาวชนสู่กลยุทธ์ทางกฎหมาย และ ผลกระทบต่อชุมชนเมืองมหาสารคาม

ผู้วิจัย : เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี
นักวิจัยที่ปรึกษา : ศิริพร ภิรมย์วัน

บทความทางวิชาการนี้เรียบเรียงจากเนื้อหาบางส่วนในโครงการวิจัยเรื่อง " การศึกษาเพื่อเสนอแนวทาง
การกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning)และกิจกรรมเกี่ยวเนื่องในเมืองการศึกษา : กรณีศึกษา
ชุมชนเมืองมหาสารคาม (A Study For Preparing Commercial Entertainment District of Zoning
Control in Education City : A Case Study of Mahasarakham City)

ซึ่งได้รับเงินทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

บทนำ

สภาพการณ์ของสังคมปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคตของชาติประการหนึ่ง ก็คือ ปัญหาการแพร่
ระบาดของยาเสพติด ไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนอันเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักมีแนวโน้มสูงขึ้นและหยั่งราก
ลึกลง แต่นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหากลัวยาก ขาดทิศทาง ที่ชัดเจน ขาดการประสานการปฏิบัติ
ขาดการประเมินผล อย่างต่อเนื่องและขาดการปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยสถานที่หนึ่งที
ต่อแหลม ต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแห่งหนึ่ง คือ สถานบริการ¹

สถานบริการต่างๆ ได้เปิดให้บริการอย่างมากมาย เพื่อสนองพฤติกรรมการพักผ่อน เน้น
ความบันเทิงของคนในสังคมบางกลุ่ม ซึ่งทำรายได้อย่างมาก ทั้งในและนอกระบบ เป็นแหล่งพบปะ
ของผู้คนที่มีความหลากหลาย หากสถานบริการต่างๆ เหล่านี้ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และ
มีจิตสำนึกในการดำเนินธุรกิจเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นย่อมน้อยลง
แต่ในทางตรงกันข้ามคือ สถานบริการหลายแห่งเหล่านั้น ประกอบกิจการไปในทางกระทำความ
ผิดหรือศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีของประชาชน มีกิจกรรม การแสดงที่ไม่เหมาะสมอันเป็นเหตุให้
เยาวชนเอาเยี่ยงอย่าง หย่อนยานในการกวดขันอายุผู้เข้าไปใช้บริการ การเปิด ปิดไม่เป็นเวลา มี
ปัญหาการทะเลาะวิวาท สร้างมลพิษทางเสียง ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ราษฎรและชุมชนบริเวณ
ใกล้เคียง รวมถึงผลพวงปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น การค้าประเวณีแบบแอบแฝงในสถานบริการ
 ฯลฯ นอกจากนี้ยังเป็นช่องว่างหนึ่งที่เป็นปัญหา โดยคนบางกลุ่มใช้แอบอ้างเพื่อเรียกเก็บค่าคุ้มครอง
จากผู้ประกอบการสถานบริการ

ปัจจุบันสถานบริการหลายแห่งตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจาย หากต้องการควบคุมดูแลให้มีการ
ปฏิบัติไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แม้ว่ามีกฎหมายหลายๆ ที่ใช้กำกับดูแล อย่างพระราชบัญญัติสถาน
บริการ พ.ศ.2509 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ข้อปฏิบัติของผู้ขอรับอนุญาตประกอบกิจการ, การห้ามมิให้ผู้มี
อายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปในเวลาทำการ, ห้ามมิให้ดำเนินกิจการในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 มีสาระสำคัญ คือ แสดง
แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามจำแนกประเภทการใช้สอยที่ดิน² ซึ่งยังไม่สามารถนำมาใช้
ควบคุม ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงได้กำหนดนโยบาย ที่สำคัญ คือ เรื่องการจัดระเบียบ
สังคม โดยใช้วิธีการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ (Zoning) นั้นก็ได้เกิดเป็นข้อวิพากษ์ สะท้อนในวง
สังคมอย่างกว้างขวาง หากพิจารณาถึงนโยบาย การกำหนดเขตพื้นที่นับได้ว่าเป็นเจตนารมณ์อันดี

เพราะเป็นการตระหนักถึงอนาคตของเด็กและเยาวชน และเป็นประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน,เจ้าหน้าที่,ผู้ประกอบการ รวมทั้งการลดปัญหาทางสังคม

อนึ่ง ประเด็นในการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) เป็นหัวข้อสำคัญที่ถูกนำมาพูดถึงเสมอ³ ถึงความล้มเหลวของการวางผังเมืองในยุคที่ผ่านมาว่าไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและไม่สามารถตอบสนองการใช้ชีวิตของคนเมืองได้ กล่าวคือ การกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) แบบรวมกลุ่มกิจกรรมการใช้สอยประเภทเดียวกัน อย่างสถานบริการ จะเป็นการรวมแหล่งปัญหามากกว่าแก้ปัญหา การใช้ที่ดินไม่เกิดประสิทธิภาพเกิดความรกรุงรังเสื่อมโทรมในเวลากลางวัน เป็นภาพลักษณ์ไม่ดีแก่พื้นที่และบริเวณใกล้เคียง เป็นต้น ในขณะที่แนวคิดแบบการใช้ที่ดินแบบผสม (Mixed-Use) ตอบสนองความเป็นอยู่ได้ดี และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้มีประสิทธิภาพกว่า ในการศึกษาหาวิธีการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) ระหว่างแบบ Grouping และแบบ Distance

ดังนั้น ในการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) จึงต้องพิจารณาอย่างถ่วงถ่วงและถี่ถ้วน เนื่องจากชุมชนแต่ละแห่งมีบริบท (Context) ที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหาแนวทางว่า จะเป็นการกำหนดเขตพื้นที่ สถานบริการ (Zoning) ในลักษณะใด จึงจะสอดคล้องกับความต้องการที่ไม่เป็นการควบคุม (Control) แต่เพียงอย่างเดียว

**สถานบริการและผลกระทบต่อสังคม,เยาวชน
สู่กลยุทธ์ทางกฎหมาย**

ผู้วิจัย : เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี

นักวิจัยที่ปรึกษา : สิทธิพร ภิรมย์จีน

บทความทางวิชาการนี้เรียบเรียงจากเนื้อหาบางส่วนในโครงการวิจัยเรื่อง

**การศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ
(Zoning)และกิจกรรมเกี่ยวเนื่องในเมืองการศึกษา**

: กรณีศึกษาชุมชนเมืองมหาสารคาม

(A Study For Preparing Commercial Entertainment District of Zoning
Control in Education City : A Case Study of Mahasarakham City)

ซึ่งได้รับเงินทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

ระยะเวลา 1ปี 6เดือน(2545-2547)

**คำสำคัญ(Keyword) การกำหนดเขตพื้นที่(Zoning)กระทรวงมหาดไทยกำหนด
"ปริมณฑลจำกัด" (โซนนิ่ง)**

เนื้อหาประกอบด้วย

- 1) ความสำคัญและที่มาของปัญหาโครงการ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) ระเบียบวิธีวิจัย
- 4) กรอบแนวคิด,นโยบายในการกำหนดเขตพื้นที่
- 5) ความหมายของสถานบริการและเยาวชน
- 6) สถานบริการกับสังคม
- 7) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 8)นโยบาย มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ และบทสรุป

สำคัญและที่มาของปัญหา

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

เด็กและเยาวชนอันเป็นกลุ่ม

เป้าหมายหลัก

มีแนวโน้มสูงขึ้นและหยั่งรากลึกลง

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหากลับชาติศึกษาทาง ที่ชัดเจนต่อเนื่อง

ขาดการปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์

โดยสถานที่หนึ่งที่น่าสนใจ คือสถานแพร่ระบาดของยาเสพติดแห่งหนึ่ง คือ

สถานบริการ

มหาสารคาม เป็นอย่างไร ทำไมต้องทำ

มหาสารคาม** เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีวัฒนธรรมประเพณีมากมาย และเป็นศูนย์รวมสถาบันการศึกษาหลายแห่งจึงได้ชื่อว่าเป็น "ดักกลีลาแห่งอีสาน"

ชื่อ	จำนวน อาคาร เรียน Number of school size	จำนวนอาจารย์ Number of teaching staffs			จำนวน นักเรียน Number of student enrolled
		รวม Total	ข้าราชการ Teaching	ไม่ใช่อธิการ Non-teaching	
รวมทั้งหมด Totals	11	1,816	876	94	31,276
ทบวงมหาวิทยาลัย Ministry of University Affairs	1	324	324	-	12,136
กรมอาชีวศึกษา Vocational Education Department	6	265	254	19	6,364
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา Office of Rajabhat Institute Council	1	246	246	-	6,261
กรมพลศึกษา The Physical Education Department	1	56	54	4	1,696
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา Office of the Private Education Commission	1	43	31	12	700
กระทรวงสาธารณสุข Ministry of Health	1	54	54	-	480
กรมสามัญศึกษา Department of General Education	-	12	18	-	300

ภาพลักษณ์ของสถานบริการในชุมชนเมืองมหาสารคาม

สถานบริการในชุมชนเมืองมหาสารคาม กับสถานบริการในเมืองขนาดใหญ่ เช่น จังหวัดขอนแก่น, อุดรธานี, อุบลราชธานี มีความแตกต่างอย่างมาก

ด้านขนาด
พื้นที่ให้บริการ
การบริหารจัดการภายในร้าน
บรรยากาศการตกแต่งร้านทั้งภายในและภายนอก

มีการแสดงคำเปรียบรายการด้วยการแสดงตลก และร้องเพลงจากนักร้อง ทั้งชายและหญิง ซึ่ง แต่งกายหล่อเหลา เช่นเดียวกับสถานเต้นรำทั่วไป

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสถานบริการในชุมชนเมืองมหาสารคาม

รูปแบบการเปลี่ยนแปลงสถานบริการจากเดิมที่มีสถานบริการตามมาตรา 3 (1) ซึ่งสามารถเต้นรำได้ และเปิด-ปิด เกินเวลา และไปกวตั้นเอาผู้ให้บริการแต่เมื่อมีการกวตั้นอย่างเข้มงวด ด้วยนโยบายจัดระเบียบสังคม จึงมีสถานบริการบางแห่งที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ถูกสั่งปิดให้บริการ อย่างไม่มีกำหนด ในปัจจุบัน รูปแบบสถานบริการได้เน้นรูปแบบ ร้านอาหาร, คับ, อินเทอร์เน็ตคาเฟ่, ร้านเกมส์ ซึ่งล้วนได้รับความนิยม และเปิดให้บริการจำนวนมาก เนื่องจากสร้างรายได้อย่างรวดเร็วจากปริมาณเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน

สถานที่พบปะเพื่อการรวมกลุ่ม พักผ่อน สิ่งสําคัญของเยาวชนเมืองมหาสารคาม

ห้างสรรพสินค้า(Department Store) เป็นแหล่งพบปะของเหล่ายุ่นเนื่องจากมีความหลากหลาย

โต๊ะสนุกเกอร์(Snooker) เป็นแหล่งที่เยาวชนชายนิยมเล่นเมื่ทั้งเพื่อเป็นกีฬาและเป็นการพนัน ผู้ใช้บริการสามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในบางแห่งไม่เคร่งครัดกับเครื่องดื่มที่เยาวชนสวมใส่และเล่นในเวลาศึกษาเล่าเรียน

โรงภาพยนตร์ ในพื้นที่ศึกษามี จำนวน 2 แห่ง

ร้านอินเทอร์เน็ต (Internet Café) ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ แรก จากการให้บริการทางอินเทอร์เน็ต ไปในทางที่ไม่เหมาะสม สร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่นแล้ว บางแห่งกลายเป็นแหล่งมั่วสุมของเด็กและเยาวชน มีระยะเปิด-ปิด ไม่แน่นอน " ย่านที่นิยมไปเปิดบริการค่อนข้างมากคือ ตามสถานศึกษาต่างๆ เนื่องจากสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายคือ "เด็กนักเรียน" ในพื้นที่ศึกษา เปิดให้บริการจำนวนมาก เนื่องจากได้รับความนิยมจากเยาวชน มักตั้งอยู่ใกล้กับสถานศึกษาและย่านหอพัก

ร้านเกมส์ (Games Play) เป็นแหล่งให้ความบันเทิงที่ได้รับความนิยมมากจากเยาวชนในพื้นที่ศึกษา เปิดให้บริการจำนวนมาก เช่นเดียวกับกับร้านอินเทอร์เน็ตเนื่องจากได้รับความนิยมจากเยาวชน มักตั้งอยู่ใกล้กับสถานศึกษาและย่านหอพัก

ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มประเภท เบียร์ กาแฟ ยังคงเป็นที่นิยมในการนัดพบปะ สันทนาการ ของวัยรุ่น เนื่องจากส่วนใหญ่แข่งขันกันที่การตกแต่งร้าน การเปิดเพลงตามสมัยนิยมและเสนอราคาที่ไม่สูงมากนัก มักตั้งอยู่ใกล้กับสถานศึกษาและย่านหอพัก ในบางแห่ง เจ้าของร้านและเจ้าพนักงานเฝ้าประตูในบอดซีงมีการแข่งขันกันเกือบตลอดปี

โรงเบียร์, ลานเบียร์ (Beer Garden) เป็นรูปแบบที่เน้นการจำหน่ายเบียร์สดและอาหารปัจจุบันเป็นที่นิยมสำหรับวัยรุ่นมากขึ้นซึ่งทางผู้จำหน่ายเบียร์ จะเน้นความบันเทิงให้บริการโดยมีการแสดงดนตรีสดบ้าง จัดเพลงจากแผ่นเสียงบ้าง และมีบริการหญิง(สาวเชียร์เบียร์)ที่ได้จากการรับสมัครหญิงที่มีหน้าตาค่อนข้างดี อายุไม่มากนักคอยให้บริการแนะนำเครื่องดื่ม ในชุดที่ผู้จำหน่ายเบียร์แต่ละรายจัดไว้ให้

ร้านอาหาร ปัจจุบันหลายแห่งเล็งจากการเปิดสถานบริการอย่างโจ่งแจ้งจึงเป็นการใช้ร้านอาหารที่ใช้การแสดงดนตรี หรือการเปิด ดนตรีสร้างบรรยากาศ ส่วนสาธารณะหลายแห่งถูกใช้เป็นพื้นที่มั่วสุมในยามวิกาล ซึ่งเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่สามารถตรวจตราได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะปัจจุบัน พื้นที่บริเวณริมคลองสมถวิลซึ่งทางเทศบาลฯได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนสำหรับชาวเมืองมหาสารคาม แต่ต้องพบกับปัญหาที่ไม่ได้คาดหมายเกิดขึ้น กล่าวคือ กิจกรรมในช่วงเวลา 18.00 น. เป็นต้นไป กลับเป็นสถานที่พบปะ ทำกิจกรรมของกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งหลายกลุ่ม ดื่มสุรา หรือการส่งเสียง รบกวนสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ ประชาชนทั่วไป ซึ่งเพิ่มภาระเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องตรวจตรา รักษาความสงบเรียบร้อยเพิ่มมากขึ้นในยามวิกาล

สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อความเป็นเมืองการศึกษา

ปัญหาที่มีแหล่งสถานบ้านตึ๊งอยู่ไกลและไปมากับสถานศึกษาและขาดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ไม่มีกฎหมายควบคุมพื้นที่ในการประกอบกิจการสถานบ้านตึ๊งและความทันสมัยของกฎหมาย

ปัญหาทางกายภาพ

- ปัญหาการใช้ที่ดิน
- การสร้างมลพิษทางเสียง, ทางสายตา, มลพิษทางน้ำ
- สถานบ้านตึ๊งใช้ไฟฟ้าและน้ำประปา ปริมาณมาก

ปัญหาทางสังคม-เศรษฐกิจ-ชุมชน-วัฒนธรรม

- ยาเสพติด
- กลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นเยาวชนวัยศึกษาต่ำเรียน
- ผลกระทบกับชุมชน วัฒนธรรมในสังคม
- ปัญหาผู้สาวและการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ปัญหาโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ หรือโรคเอดส์
- ปัญหาการขยายบริการทางเพศแบบแอบแฝงของนักศึกษา
- ปัญหาการใช้จ่ายเงินกันตัวของเยาวชน
- ปัญหาพฤติกรรมการมั่วสุม และการใช้เวลาที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน
- ทะเลาะวิวาท
- ระยะเวลาปิด เปิด
- ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของเยาวชนในสถานบริการ
- ปัญหา ยาเสพติดขึ้นชื่อสถานพหุพาหนะเกิดอุบัติเหตุ
- สร้างรายได้อะไรก็ได้แก่บุคคลบางกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- การจัดเก็บภาษีเข้ารัฐจากภาษีจัดตั้งสถานบริการ, ภาษี สรรพสามิต, ภาษีวิยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษา หาแนวทางในการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning) ตาม นโยบาย จัดระเบียบสังคม

เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning) ภายในชุมชนเมืองมหาสารคามและบริเวณเกี่ยวเนื่องที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และภาพลักษณ์ของชุมชน โดยพัฒนาความคู่กับการอนุรักษ์ทั้งชุมชนดั้งเดิม ผสานกับชุมชนใหม่

เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ(Zoning) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ตามสภาพและบริบททางด้านการวางผังเมืองและการควบคุมการพัฒนาเมืองในประเทศไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ร.ต.อ.ประจักษ์ เปี่ยมสมบูรณ์(2544)

นโยบายจัดระเบียบสังคม>>>>การกำหนดเขตพื้นที่สถานบริการ (Zoning)

เพื่อสร้างคุณภาพสังคมไทยในอนาคต กำหนดเป้าหมายหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ 4 เรื่องคือ

1. แก้กฎหมาย เดิม(ร่างพ.ร.บ.สถานบริการฉบับใหม่และกฎหมายอื่นๆ)
2. ออกกฎหมายใหม่
3. สร้างเอกภาพในกระบวนการยุติธรรม
4. ดำเนินการเกี่ยวกับสังคม ซึ่งต่อมาได้ขยายความออกเป็นนโยบายจัดระเบียบสังคม

เป็นแผนย่อยในยุทธศาสตร์ เพื่อประกาศสงครามกับยาเสพติดของรัฐบาล
นิชอบเขตกว้างขวางถึง

การแก้ไข พ.ร.บ.สถานบริการ (2509) และ พ.ร.บ.ผังเมือง(2518)

เพื่อจัดโซนนิ่งหรือ**ปริมณฑลจำกัดสถานบริการ 76 จังหวัดทั่วประเทศ**
รวมทั้งนำ **ปว.294** มาใช้ปกป้องสวัสดิภาพและความปลอดภัยของเยาวชน

ดังนั้น นโยบายจัดระเบียบสังคมจึงเป็นส่วนย่อย

1 ใน 4 ยุทธศาสตร์การประกาศสงครามกับยาเสพติดของรัฐบาล ที่นอกจากจะตัด
เส้นทางลำเลียงยาเสพติดทั้งในประเทศและตามแนวชายแดนแล้ว
ยังมุ่งเป้าหมายทำลายจุดปล่อย หรือตลาดจำหน่ายยาเสพติด 3 พื้นที่สำคัญ คือ

โรงงาน โรงเรียน และ สถานบริการ

ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย เกิดเป็นข้อวิพากษ์ อย่างกว้างขวาง

ใครคือบุคคลกลุ่มเสี่ยง ต่อปัญหาจากสถานบริการ

นักเรียน นิสิต นักศึกษา

ประชาชนที่บ้านใกล้เรือนเคียงที่ได้รับผลกระทบ,
ผู้ปกครอง

พฤติกรรม สุขภาพ ของเยาวชน ที่เที่ยวสถานบริการการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ
เนื่องจากการใช้เวลาเที่ยวสถานบริการ ดึกดื่นมีผลต่อความเจริญเติบโตของ
ร่างกาย เนื่องจากGrowth Hormone จะหลั่งเมื่อมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ คือ
6-8 ชั่วโมง

และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ผลกระทบต่อ เยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังของชาติต่อไปใน
อนาคต

← →	
แนวคิดที่เห็นด้วยในหลักการจัดระเบียบสังคม โดย สมานิกวุฒิสภา นาย วิมลภ คังคณาวัฑ์	แนวคิดที่ไม่เห็นด้วยในนโยบายจัดระเบียบสังคม นายสุวัฒน์ โหระชัยกุล อ.ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ฯ
การนำนโยบาย การจัดระเบียบสังคม มาแก้ปัญหาแบบยัดเยียด และการมีส่วนร่วมทางเพศ เป็นการแก้ปัญหา ที่ตรงจุด	การจัดระเบียบสังคม มีจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะกระทบต่อเสรีภาพ ของประชาชน มากน้อยเพียงไร
นโยบาย การจัดระเบียบสังคม ไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน	คนหลายอาชีพ ได้รับความเดือดร้อน เช่นลูกจ้างในสถานประกอบการ
สิ่งที่ต้องทำคือ จัดการสิ่งที่ไม่ดี และสร้างสิ่งที่ดี ให้แก่เด็กและเยาวชน	มาตรการจัดระเบียบสังคม ถือเป็นการบั่นทอนวัฒนธรรม ทางความคิดของเยาวชน
กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กับนโยบายการจัดระเบียบสังคม คือกลุ่มที่เสียผลประโยชน์ จึงไม่ควรไปสนใจ	การแก้ปัญหา ต้องคิดถึง สภาพความเป็นจริง มีทางออก ให้แก่คนที่ได้รับผลกระทบ จะจกกลุ่มเป้าหมาย ให้ชัดเจน พิจารณายิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ

2. ความหมาย ของ สถานบริการ สถานบันเทิง สถานเริงรมย์เด็ก และเยาวชน, การกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning)

2.1 สถานบริการ สถานบันเทิง สถานเริงรมย์ เป็นคำที่พบเห็น ได้ทั่วไปแต่ไม่ได้มีบัญญัติศัพท์จากราชนันทิตยสถาน

ลักษณะสถานบริการ ตามความในพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ. 2543

"สถานบริการ" หมายความว่า สถานที่สำหรับประกอบกิจการในด้านบริการ บันเทิง หรือหย่อนใจต่าง ๆ เพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ เช่น สถานมหรสพ ที่ฉายภาพยนตร์ สนามแข่งม้า โน้ตคลับ กานาเรต ดีสโกเธค สถานอาบน้ำวนวดหรืออบตัว เป็นต้น

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ 5 ประเภท คือ

1. สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั๊มน้ำมัน, ปั๊มก๊าซ)
2. สถานบริการ ตามพ.ร.บ.สถานบริการ
3. ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้ผู้เช่า อันได้แก่ หอพัก อาคารชุด เกสเฮ้าส์
4. สถานที่ที่ได้จัดไว้ให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น
5. โรงงาน เช่น โรงเลื่อย เรือประมง ตู้ซ่อมบำรุงรถ โรงสี เป็นต้น

มีการแก้ไขพ.ร.บ.พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 มีเนื้อหาสาระที่สำคัญ คือ

แก้ไขนิยามศัพท์"บริการ" และ "สถานบริการ" ดังนี้

- "บริการ" หมายความว่า การให้บริการในทางธุรกิจสถานบริการ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต

- "สถานบริการ" หมายความว่า สถานที่สำหรับประกอบกิจการในด้านบริการ และให้หมายความถึงสำนักงานใหญ่ที่จัดตั้งขึ้นในการประกอบกิจการ ในการนี้ไม่อาจกำหนดสถานที่ให้บริการได้แน่นอน

สำหรับผู้ที่ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ามีหน้าที่ต้องเสียภาษี คือ เป็นสถานบริการที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการอบ อบ นวด ตามมาตรา 3 (3) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

มีอ่างอาบน้ำ หรือสถานที่อาบน้ำในห้องพักเดียวกันกับต้องให้บริการนวด ไม่ว่าจะมีการแยกสัดส่วนระหว่างส่วนที่มีอ่างอาบน้ำหรือสถานที่อาบน้ำ กับส่วนให้บริการนวด โดยมีประตูกันหรือไม่ก็ตาม

จัดให้มีสถานที่ รูป หรือสื่อ เพื่อให้ผู้ให้บริการสามารถเลือกผู้ให้บริการได้ หมายถึง กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ ที่ประกอบกิจการในด้านบันเทิงหรือหย่อนใจต่างๆ ในสถานบริการ เพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ สำหรับในส่วนของโน้ตคลับและ ดีสโกเธค จัดเก็บจากรายวันของสถานที่สำหรับดื่มกินและเต้นรำ โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือใช้เครื่องเสียง หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง โดยคิดตามมูลค่าร้อยละ 20ของรายวัน

ภาษีสรรพสามิตคืออะไร ทำไมต้องจัดเก็บ

ภาษีสรรพสามิต หมายถึง ภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะ โดยเก็บจากผู้ประกอบอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบการ **สถานบริการ** หรือผู้นำเข้าสินค้า เหตุผลสำคัญ ในการพิจารณาจัดเก็บ นอกจากเพื่อเป็นรายได้ของรัฐ เพิ่มพูนรายได้ของประเทศ ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ตามความจำเป็น และเหมาะสมแล้ว มี **หลักเกณฑ์การคัดเลือกสินค้าและบริการ** ดังนี้

1. เป็นสินค้าที่รัฐต้องจำกัด การบริโภค เพราะอาจจะก่อให้เกิดผลเสีย ต่อสุขภาพ และศีลธรรมอันดี เช่น **สุรา ยาสูบ สนามแข่งม้า ฯลฯ**
2. เป็นสินค้าที่มีลักษณะพิเศษเพียง ส่วนใหญ่เป็นสินค้านำเข้า ผู้ที่ใช้สินค้า จะเป็นผู้มีรายได้สูงเท่านั้น ดังนั้น สมควรที่จะต้องรับภาระภาษีสูง เพื่อนำเงินภาษีที่ได้ ไปใช้จ่าย โครงการ ที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้มีรายได้น้อย เป็นการควบคุมการบริโภค และ ป้องกันการรั่วไหล ทางด้านการเงินของประเทศ
3. เป็นสินค้าที่ได้รับประโยชน์เป็นพิเศษจากกิจการของรัฐ เช่น รถยนต์ น้ำมัน เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ รักษาสิ่งแวดล้อม
4. คุ้มครองคุณภาพของสินค้า ที่กรมสรรพสามิตควบคุม อันเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน ผู้บริโภคและบริโภค

ในที่นี้ใช้คำว่า สถานบริการ ตามมาตรา 3 ใน พ.ร.บ.สถานบริการ
"สถานบริการ" หมายความว่า สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์
ในการค้า พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ.2509 แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. สถานเต้นรำ ร่าวก หรือร่อนเงี่ยง ประเภทที่มีและ ประเภทที่ไม่มีหญิง พาร์ตเนอร์บริการ สถานที่เต้นรำ (คลับ, เชน)	2. สถานที่มี อาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่าง อื่นจำหน่ายและ บริการ โดยมีหญิง บ่าวรอสำหรับ ปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับ พักผ่อนหลับนอน หรือให้บริการนวด ให้แก่ลูกค้า	3. สถานอาบอบนวด หรืออบตัว ซึ่ง มีผู้บริการให้แก่ ลูกค้าสถานบริการ อาบอบนวด	4. สถานบันเทิงฟองเฟล สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือ เครื่องดื่มอย่างอื่น จำหน่ายโดยจัดให้มี การแสดงดนตรี หรือ การแสดงอันใดเพื่อ การบันเทิง
---	---	---	--

สถานบริการประเภทที่ 1 - 3 ต้องขออนุญาต

ส่วนประเภทที่ 4 ไม่ต้องขออนุญาต เพียงแต่แจ้งล่วงหน้า 15 วัน ก็
สามารถเปิดได้เลย ซึ่งเกิดช่องว่างให้มีการเปิดสถานบันเทิงผิดประเภท เสีย
กฎหมายมากมาย ซึ่งทั้งหมดนี้จะถูกนำมาจัดระเบียบใหม่

2.2 เด็ก และเยาวชน

ในประเทศไทยมีการให้คำนิยาม "เด็ก" แตกต่างกัน โดยเฉพาะคำนิยามในทางกฎหมายที่ปรากฏใน ประมวลกฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ประกาศ หรือระเบียบต่างๆ ดังนี้

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 19 บัญญัติว่า "บุคคลย่อมพ้นจากภาวะ**ผู้เยาว์** และบรรลุนิติภาวะ เมื่อมีอายุถึงสิบปีบริบูรณ์" อย่างไรก็ตาม บุคคลอาจจะพ้นจากการเป็นผู้เยาว์ได้ หากทำการสมรสก่อนอายุถึงสิบปี กล่าวคือ เมื่อมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ หรือตามอายุที่ศาลอนุญาตให้ทำการสมรสได้ก่อน

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 บัญญัติว่า "ได้ถือเอาเด็กกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ" มาตรา 75 บัญญัติว่า "ผู้ใดอายุเกินกว่าสิบสี่ปี แต่ยังไม่เกินสิบเจ็ดปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาดังความรู้ผิดชอบ และสิ่งอื่นที่พึงเกี่ยวข้องกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่....."

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 มาตรา 3 กำหนดว่า "เยาวชน" หมายความว่าบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินสิบห้าปี"

- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 4 บัญญัติว่า "**เด็ก**" หมายความว่า บุคคลอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปี บริบูรณ์ "**เยาวชน**" หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์"

- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 (27 พฤศจิกายน 2515) เรื่อง เปลี่ยนพฤติตนไม่สมควรแก้ไข ข้อ 1 กำหนดว่า "**เด็ก**" หมายความว่า ผู้ซึ่งอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส"

- ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กภายในครอบครัว พ.ศ. 2529 ข้อ 4 บัญญัติว่า "เด็กซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ที่เพิ่งได้รับการสงเคราะห์ตามระเบียบนั้น ต้องอายุไม่เกิน 18 ปี หรือที่อยู่ในระหว่างการศึกษาค้นคว้าอายุไม่เกิน 20 ปี บริบูรณ์..."

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 (เด็ก)	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 19 (ผู้เยาว์)	พจน.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 4	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 (เด็ก,บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส)	กรมประชาสงเคราะห์ (อายุ, การศึกษา)	พจน.ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 มาตรา 3 (เยาวชน,อายุ)
7-14 14-17	17-20	14-18	<18	<18-20	<25

สรุปได้ว่า

การให้คำนิยามในทางกฎหมายของ "เด็ก" ต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการขาดความเป็นเอกภาพเกี่ยวกับความหมายของคำว่า "เด็ก" ในประเทศไทย

โดยเฉพาะในเรื่องเกณฑ์อายุที่ใช้กำหนด นอกจากนั้นแล้ว คำว่า "เด็ก" ยังมีความหมายใกล้เคียงหรืออาจใช้คำอื่นๆ แทนได้ เช่น คำว่า "เยาวชน" "ผู้เยาว์" หรือ "บุตร" อีกด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ละเรื่องแต่ละฉบับ

ซึ่งในบทความฉบับนี้ ขอใช้ความหมายของเยาวชนตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 มาตรา 3

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ

ในที่นี้จะยกเฉพาะชื่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการเท่านั้น ได้แก่

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกาสิโนสำเภา พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509

พระราชบัญญัติการป้องกันโรค พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2479

กฎกระทรวงฉบับที่ 44 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2544

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติการป้องกันโรค พ.ศ. 2509

ปว. 294/2515

ประเด็น: ตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจาย ยากต่อการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

การแบ่งประเภทของสถานบริการ ซึ่งปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมกิจการให้บริการ เช่น คาราโอเกะ คับ

ฉีกปฏิบัติของคู่ขอรับอนุญาต ประกอบกิจการ ห้ามมิให้ดำเนินกิจการในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การห้ามมิให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปในเวลาทำการ

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518

แต่เดิมวัตถุประสงค์ในการจัดผังเมืองมิได้มุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาอาชญากรรม แต่เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการใช้พื้นที่ และการขยายตัวของเมืองที่เป็นไปอย่างไร้รูปแบบและไร้ทิศทาง ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การตั้งถิ่นฐานไร้คุณภาพ ระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอและขาดคุณภาพ ฯลฯ ขณะเดียวกันแนวคิดในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาชญากรรมในอดีตก็ไม่ได้คำนึงถึงการวางระบบผังเมือง แต่การปฏิบัติจะเน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่เพื่อตัดช่องโอกาสกระทำผิดของคนร้าย

ปัญหาเรื่องเวลาเปิด-ปิดสถานบริการประเภทต่างๆ			
ลำดับ	ประเภทสถานบริการ	เวลาเปิด-ปิด	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
1	ม.3(1) สถานเล่นแร่ รวม หรือตบตีประเภทที่มี และประเภทที่ไม่มีหญิงพาหนะบริการ	ทุกวัน เวลา 21.00-02.00 น. ของวันรุ่งขึ้น	กฎหมายพร. ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2524)
2	ม.3(2) สถานที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องเล่นอย่างอื่นจำหน่าย โดยมิใช่เพื่อการค้า สำหรับประชาชนทั่วไป	ทุกวัน เวลา 11.00-14.00 น. และ เวลา 18.00-24.00 น.	กฎหมายพร. ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2521)
	ม.3(2) สถานที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องเล่นอย่างอื่นจำหน่าย โดยมิใช่เพื่อการค้า สำหรับเพียงสมาชิกของสโมสร หรือมีการพนันโดยไม่สุจริต	วันธรรมดา เวลา 16.00-22.00 น. วันหยุด เวลา 12.00-22.00 น.	คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 10/2523 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2523
3	ม.3(3) สถานอาบน้ำ อาบเท้าหรืออาบน้ำ ซึ่งมิใช่บริการให้ไม่สุจริต	วันธรรมดา เวลา 18.00-24.00 น. วันหยุด เวลา 14.00-24.00 น.	คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 10/2523 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2523
	ม.3(3) สถานอาบน้ำ อาบเท้าหรืออาบน้ำ ซึ่งมิใช่บริการให้ไม่สุจริต หรือดื่มเหล้า	ทุกวัน เวลา 08.00-20.00 น.	กฎหมายพร. ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2521) และคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 10/2523 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2523
4	ม.3(4) สถานที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องเล่นอย่างอื่นจำหน่าย โดยมิใช่เพื่อการค้า หรือมีการแสดงอื่นใด เพื่อการบันเทิง	ทุกวัน เวลา 08.00-01.00 น. และการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใด เพื่อการบันเทิง ให้กระทำไต่ระหว่างทุกวัน เวลา 11.00-14.00 น. และ เวลา 18.00-24.00 น.	กฎหมายพร. ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2524)

ปว.294

มีประชาชน ผู้เข้าใจผิดว่า เป็นการ "ห้ามเด็กออกนอกบ้าน" ที่ถูกต้องบัญญัติไว้ว่า "ห้ามเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน 22.00-04.00 น. โดยไม่มีผู้ปกครอง" สำคัญนั้น ไม่มีข้อความใดละเมิดสิทธิส่วนบุคคล คำว่าเด็กและเยาวชนในเวลานั้นคงจะเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ปัจจุบันคือต่ำกว่า 20 ปี มีข้อห้าม เช่น ห้ามเที่ยวเตร่ ห้ามเข้าห้องและบ่อนห้ามบุคคลที่นำไปในทางเสื่อม เช่น แมงดา นักเลงหัวไม้ หรือถ้าจะไปที่ต้องอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง ถ้าเด็กทำผิดให้เรียกผู้ปกครองมารับตัวเด็กกลับ ไปและวางเงื่อนไขกับผู้ปกครอง เช่น ถ้าเด็กทำผิดอีกครั้งหนึ่งผู้ปกครองจะถูกปรับ เป็นต้น

ซึ่งการกำหนดอาจเป็นปัญหาหนึ่งในการออกข้อกำหนด ในกฎหมายของประเทศไทยนั้นยัง ไม่มีความชัดเจนให้เป็น ไปในความหมายเดียวกัน

แนวความคิดของกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ปว.294 มีสาระ เสนอจึงควรนำมาปรับปรุงทันสมัยและบังคับใช้เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนของเรา รวมทั้งดูแลกฎหมายฉบับอื่น เช่น ของ สยช. (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ) ซึ่งดูแลเด็กที่มีปัญหาและเด็กที่ไม่มีผู้ปกครองในที่สุด อาจจะออกมาเป็นกฎหมายฉบับใหม่เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนไทย

ประเด็น

การกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) มักถูกนำมาพูดถึงเสมอถึงความล้มเหลวของการวางผังเมืองในยุคที่ผ่านมาว่า

ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ไม่สามารถตอบสนองการใช้ชีวิตของคนเมืองได้ เกิดความสับสนป้อนในการเดินทาง

กลไกการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) แบบรวมกลุ่มกิจกรรมการใช้สอยประเภทเดียวกัน เช่น สถานบริการ จะเป็นการรวมแหล่งปัญหามากกว่าแก้ปัญหา

การใช้ที่ดินไม่เกิดประสิทธิภาพเกิดความรกรุงรังเสื่อมโทรมในเวลากลางวัน เป็นภาพลักษณ์ไม่ดีแก่พื้นที่และบริเวณใกล้เคียง เป็นต้น

ในขณะที่แนวคิดแบบการใช้ที่ดินแบบผสม (Mixed-Use) ตอบสนองความเป็นอยู่ได้ดีและมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้มีประสิทธิภาพกว่า

จึงเปรียบเทียบหาวิธีการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) ระหว่างแบบ รวมกลุ่ม (Grouping) และแบบ ระยะห่าง (Distance)

แนวคิดการแบ่งใช้พื้นที่สอยในระดับบ้านจนถึงระดับชุมชนเมือง ของไทย เป็นแบบยืดหยุ่น (Flexibility Use)

ปัญหาการประสานงานและการวางแผน และ บังคับใช้กฎหมาย

เครื่องมือ คือ แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามจำแนกประเภทการใช้สอยที่ดิน ซึ่งยังไม่สามารถนำมาใช้ควบคุม ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ
เจ้าพนักงานการผังคือผังเมืองจังหวัด(หน่วยงานราชการส่วนกลาง)วางผังกิจกรรมการใช้สอยที่ดิน

เจ้าพนักงานเทศบาล(ส่วนท้องถิ่น)เป็นผู้ตรวจสอบการยื่นขออนุญาตก่อสร้าง
เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้อนุญาตประกอบการสถานบริการ
ประเด็นการกำหนดระยะห่างจากสถานบันเทิงยังไม่มีความชัดเจนและมีผลต่อเนื่อง

ปัญหาการประสานงานและการวางแผน บังคับใช้กฎหมายกฎหมายการขออนุญาต
จัดตั้งสถานบันเทิง(หรือขออนุญาตตั้งสถานบันเทิง (จัดตั้ง สถานบันเทิง) เรื่องการขออนุญาต,การโฆษณา)
อำนาจหน่วยงาน เนื่องจากการสั่งปิดสถานบริการ เมื่อพิจารณาแล้วมีความผิดตาม
ความในพ.ร.บ. มีความแตกต่างกันระหว่างต่างจังหวัดและ ในกรุงเทพฯ คือ มีผู้ถือ
อำนาจต่างกัน คือ ในต่างจังหวัด มีผู้ว่าราชการ เป็นผู้ใช้อำนาจตามความในพ.ร.บ.
ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสั่งปิดสถานบริการได้ ในขณะที่ในกรุงเทพมหานคร เป็นผบ.น.(นคร
บาล)

กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจของภาครัฐ
ควรเร่งให้มีการถ่ายโอนอำนาจให้นายกเทศมนตรี เช่น การออกใบอนุญาตการ
พาณิชย์ การควบคุมสถานบันเทิง และอื่น ๆ และการวางผังในท้องถิ่น

โอกาสในการจัดการคือ มีกระทรวงเกิดขึ้นใหม่ที่ต้องประสานความร่วมมือกัน ได้แก่

กระทรวงมหาดไทย(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กรมโยธาธิการและผังเมือง)
กระทรวงวัฒนธรรม
กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงสาธารณสุข การควบคุมสารเสพติด และตรวจสุขภาพเยาวชน
น่าจะเป็นการสร้างทางเลือก หรือทางออกแก่เยาวชนมากกว่าบังคับให้ปฏิบัติ
(Stick and carrot)

การบังคับมากทำให้เยาวชนเปลี่ยน
พื้นที่ไปใช้สถานที่อื่นๆเช่น หอพัก
ส่วนสาธารณะ การโคกพบกันหน้า
ร้านสะดวกซื้อที่เปิดตลอด24ชั่วโมง

แนวคิดจัดกลุ่มกิจกรรมที่ส่งเสริม ไม่ว่าจะเป็นร้านค้า หรือ ลานกีฬา ลานดนตรี
ให้อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันและมีสัดส่วนที่เหมาะสมต่อเยาวชนในเมือง

การส่งเสริม กิจกรรมที่เหมาะสมต่อเมืองการศึกษา เช่น สถาบันสอนพิเศษตามวิชา
ที่สนใจ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สนามกีฬา การฝึกอาชีพและหางานแก่เยาวชนที่
ต้องการหารายได้

การกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) จึงต้องพิจารณาอย่างถ่วงแท้และถี่ถ้วน
เนื่องจาก ชุมชนแต่ละแห่งมีบริบท (Context) ที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้อง
ศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหาแนวทางว่า จะเป็นการกำหนดเขตพื้นที่ สถานบริการ
(Zoning) ในลักษณะใด จึงจะสอดคล้องกับความต้องการที่
ไม่เป็นการควบคุม(Control)แต่เพียงอย่างเดียว

สรุป

นโยบายการจัดระเบียบสังคมเป็นการจัดการกับจุดอ่อนเล็กๆในสังคม
แต่กลับต้องการการประสานงานจากหลายๆหน่วยงานด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น
กระทรวงมหาดไทย หรือกระทรวงอื่นๆ
ที่สำคัญที่สุดนั้น ต้องมีความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ มีแผนหลักที่
ท้องถิ่นสามารถยึดเป็นแนวทางได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง แม้ว่าจะ
เปลี่ยนผู้นำหรือรัฐบาลก็ตาม

ภาคผนวก **๖**

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนอันเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก มีแนวโน้มสูงขึ้นและหวั่นเกรงถึงผลกระทบจนกลายเป็นปัญหาดังคม แต่นโยบายการป้องกันและแก้ไข ปัญหา กลับ ขาดการประสานการปฏิบัติ ขาดการประเมินผล อย่างต่อเนื่องและขาดการปรับให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ โดย¹ สถานะหนึ่งที่ต่อเนื่องคือ ผลของการแพร่ระบาดของยาเสพติดแห่งหนึ่ง คือ สถานบริการต่างๆ ซึ่ง เปิดให้บริการ เพื่อสนองพฤติกรรมการพักผ่อน เน้นความบันเทิงของคน ในสังคมบางกลุ่ม ซึ่งทำรายได้อย่างมาก แก่ผู้ประกอบการ และสร้างงาน อาชีพหรือกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องทั้งในและนอกระบบ เป็นแหล่งพบปะของผู้คนที่มีความหลากหลาย สร้างสีสันแก่เมือง ยามวิกาล หากสถานบริการต่างๆ เหล่านี้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และมีจิตสำนึกในการ ดำเนินธุรกิจเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นย่อมลดลง แต่ในทาง ตรงกันข้ามคือ สถานบริการหลายแห่งเหล่านั้น ประกอบกิจการไปในทางกระพือกระเทือนต่อหรือ คีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีของประชาชน มีกิจกรรม การแสดงที่ไม่เหมาะสมอันเป็นเหตุให้ เยาวชนเอาเยี่ยงอย่างหย่อนยานในการกวดขันอายุผู้เข้าไปใช้บริการ การเปิด ปิดไม่เป็นเวลา มี ปัญหาการทะเลาะวิวาท สร้างมลพิษทางเสียง ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ราษฎรและชุมชน บริเวณใกล้เคียง รวมถึงผลพวงปัญหาทางสังคมอื่นๆ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงได้กำหนดนโยบาย ที่สำคัญ คือ เรื่องการจัดระเบียบสังคม โดยได้กำกับควบคุมดูแลสถานบริการแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ต่างๆซึ่งวิธีการกำหนด เขตพื้นที่สถานบริการ (Zoning) นั้นก็ได้เกิดเป็นข้อวิพากษ์ สะท้อนในวงสังคมอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นผลประโยชน์ที่ขัดกัน (Conflicts of Interest) หากพิจารณาถึงนโยบาย การกำหนดเขตพื้นที่นับได้ว่าเป็นเจตนารมย์อันดี เพราะเป็นการตระหนักถึงอนาคตของเด็กและเยาวชน ที่ควรจะได้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม แต่ประเด็นการเข้มงวดเรื่องเวลาเปิดปิดและอายุผู้เข้าไปใช้บริการ ในสถานบันเทิง กลายเป็นข่าวใหญ่แสดงถึงความยากลำบากอย่างสูงในการจัดระเบียบสังคมไทย ทั้งนี้เพราะ กระพือกับผลประโยชน์ของผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนหนึ่ง เรื่องนี้มีได้ยุติอยู่ เพียงนั้น หากยังมีมติที่ลึกกว่าซึ่ง ก็พบว่าการจัดระเบียบสังคมไม่ใช่งานที่สำเร็จ ได้โดยง่ายในเวลาอันรวดเร็ว

อนึ่ง การกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) มีบทบาทขึ้นมาในศตวรรษที่ 20 มาจากเหตุผลในการ สร้างย่านการใช้สอยที่ดินประเภทต่างๆ(Use) ความเข้มข้นในการพัฒนาพื้นที่และกลุ่ม ก่อนมวล อาคาร(Mass & Bulk)อาคาร ควบคุมการพัฒนาใหม่ ควบคุมการออกแบบภายในพื้นที่เมือง ใน ประเทศสหรัฐอเมริกาพื้นที่ฐานกฎหมายการกำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) อยู่ในการพิทักษ์สวัสดิภาพ ความปลอดภัยของประชาชน คีลธรรม,สุขอนามัย การวางผังที่สภาพกายภาพภายนอกที่ดี ความ เป็นอยู่ที่ดีทั่วไป(Welfare)ในชุมชน ซึ่งนำมาใช้หลายประเทศ ตัวอย่างเช่นการกำหนดเขตพื้นที่ตั้ง

1. www.moi.or.th เรื่องนโยบายการจัดระเบียบสังคม

Zoning ควบคุมสถานบริการพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนและต่อเนื่องของนโยบายด้านการผังเมืองตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ความไม่เข้าใจของประชาชนในการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร ระบบราชการไทยเป็นระบบปิด ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการคัดค้านจากกลุ่มผู้ประกอบการที่สูญเสียผลประโยชน์จากการจัด Zoning จากการศึกษาพบว่าวิธีการที่เหมาะสมสำหรับ ชุมชนเมืองมหาสารคามที่มีบทบาทเป็นเมืองทางการศึกษาอย่าง คือ วิธีการกำหนดเขตพื้นที่ สถานบริการโดยใช้ระยะห่าง(Distance) ซึ่งมีความเป็นไปได้มากกว่า เหมาะสมกับสภาพของเมืองและมีความยืดหยุ่นมากกว่า และไม่เป็นการเน้นหรือสร้างความเข้มข้นของกิจกรรมสถานบริการหรือสถานบันเทิงมากเกินไปอย่างเมืองท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น พัทยา โดยเสนอให้กำหนดระยะห่างที่เหมาะสม คือ มีสองระดับ คือ ระดับที่ 1. ในระยะรัศมี 250 เมตร ในการตั้งสถานบริการ ห่างจาก วัด,สถานศึกษา, โรงพยาบาล ยังมีพื้นที่เหลืออยู่ ในการตั้งสถานบริการอยู่บ้าง หรือ 2. ใน ระยะรัศมี 500 เมตร ชุมชนเมืองมหาสารคามมีที่ตั้งของ วัด,สถานศึกษา, โรงพยาบาล ตั้งอยู่กระจายทั่วไปในเมือง โดยเมื่อกำหนดด้วยระยะห่าง 500 เมตร แล้วพบว่าไม่สามารถตั้งสถานบริการได้เลยในชุมชนเมือง

การสร้างชุมชนเมืองที่เอื้อต่อการศึกษา การวางแผนและผังชุมชนเมืองให้มีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาเป็นแนวคิดสำคัญแนวคิดหนึ่งที่จัดได้ว่าเป็นมาตรการเสริมในทางบวกแก่เยาวชน(Positive) ซึ่งต้องอาศัยการประสานแผนปฏิบัติจากหลายหน่วยงานหลายระดับตั้งแต่ส่วนกลาง จนถึงระดับภูมิภาค เมื่อพิจารณาจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Human Need)สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและผังเมืองที่สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการศึกษา (Cognition Need) ซึ่งหากสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติได้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและคุ้มค่ากว่าการพัฒนาเพียงด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของภาครัฐ ดังเช่นที่เป็นอยู่เนื่องจากการเป็นการลงทุนกับทรัพยากรบุคคล(Social Capital) ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หากแผนและแนวคิดดังกล่าวนี้เป็นผลสำเร็จ มีการส่งเสริม บทบาท ความเป็นเมืองการศึกษาที่ชัดเจนแล้ว ชุมชนเมืองมหาสารคามจะเป็นเมืองที่เหมาะสมแก่การส่งบุตรหลาน ทุกเพศทุกวัย มาใช้ชีวิต และศึกษาภายในเมือง ที่เอื้อต่อการศึกษาเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต

ประเด็นในการสร้างชุมชนเมืองเพื่อการศึกษา

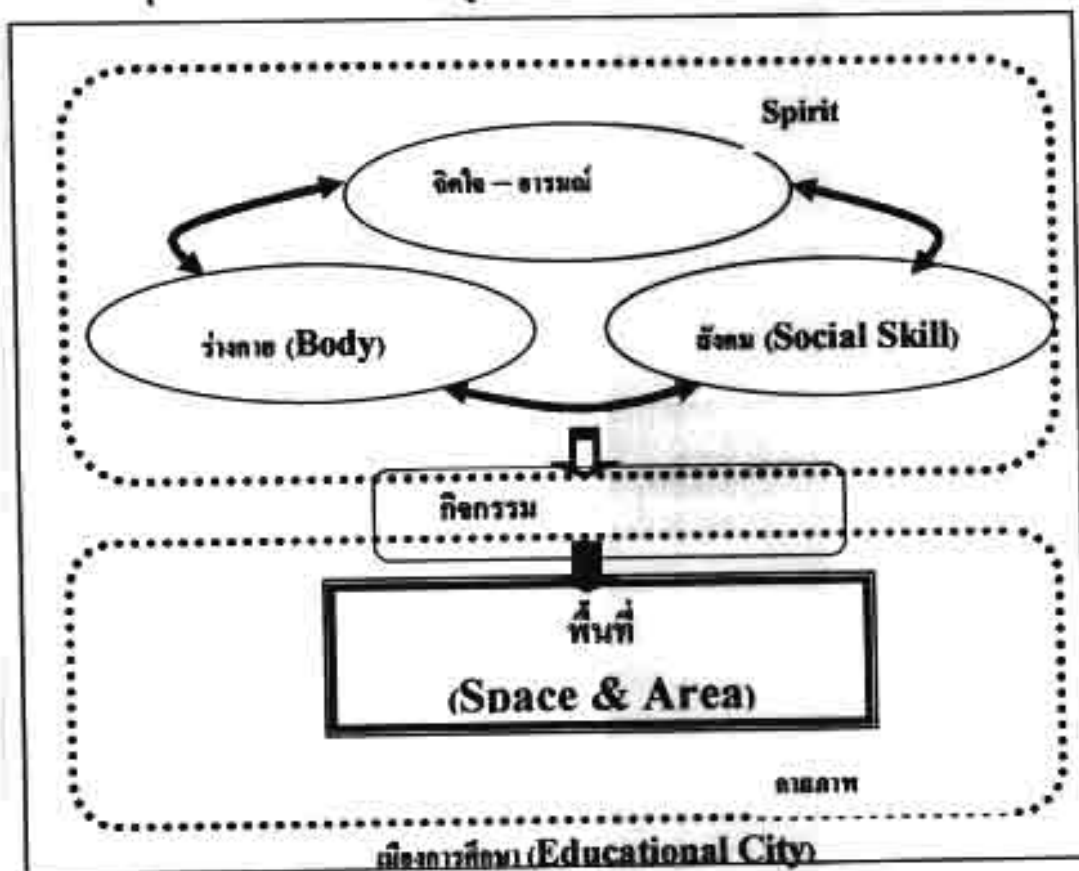
1. มุ่งเน้นการพัฒนาในระดับ สถาบันการศึกษา
2. เครื่องมือในการพัฒนา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติจากหน่วยงานอื่นๆ
3. เป็นชุมชนการศึกษาที่เปิดกว้าง เอื้อต่อผู้ศึกษาทั้งในระบบปกติและประชาชนทั่วไป

ไม่จำเป็นต้องสร้างสิ่งก่อสร้าง หรือองค์ประกอบเมืองขึ้นใหม่ทั้งหมด แต่อาศัยการปรับปรุง และพัฒนาจาก ปัญหาและศักยภาพเดิม ให้มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณต่างๆของเมือง ในแนวทางดังกล่าวนี้ไม่ได้ประสงค์ให้ครูเป็นผู้นำการพัฒนาทั้งปวงในชุมชน หากแต่ทุกองค์คาพยพของชุมชนต้องร่วมขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีข้อเสนอแนะความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสถาบันการศึกษาดังนี้

1. บรรยากาศแวดล้อม(Environment)ในชุมชนที่เอื้อต่อการศึกษา
2. การกระตุ้นชุมชนให้มีจิตสำนึก ใส่ใจ ต่อกระบวนการ และวัตถุประสงค์การศึกษาของทุก สถาบันภายในเมือง
3. การมีกิจกรรม (Activities)ร่วมกันระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา

4. การมีพื้นที่ (Space) เพื่อกิจกรรมที่เหมาะสมกับเมืองการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้แก่ พลเมือง

ดังนั้นตลอดช่วงระยะเวลาที่เยาวชนได้ใช้ชีวิตในชุมชนเมืองซึ่งส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป เมืองการศึกษาจึงต้องตอบสนองสิ่งที่สร้างเยาวชนมี จิตใจ, ร่างกาย, สังคม ที่ดี เพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลที่พัฒนาจากระดับท้องถิ่นสู่ประเทศชาติในอนาคต

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เยาวชน, กิจกรรม, และพื้นที่ที่ แสดงถึงความเป็นเมืองการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบ ร่างกาย,จิตใจ-อารมณ์,สังคม กับความสัมพันธ์ ลักษณะกิจกรรม พื้นที่และผู้
ดำเนินงาน

องค์ประกอบ	ลักษณะกิจกรรม (Activities)	พื้นที่ (Space & Area)	ผู้ดำเนินงาน
ร่างกาย	เยาวชนได้ออกกำลังกาย ด้วย การเล่น กีฬา	ลานกีฬา หรือสนามกีฬา สวนสาธารณะ	เทศบาลและหน่วยงานราชการ ในจังหวัด
	เยาวชนได้มีการโภชนาการที่ดี	ร้านอาหารหรือศูนย์อาหาร	สาธารณะสุขจังหวัด
	เยาวชนได้มีสุขภาพ อนามัย ที่ดี	โรงพยาบาล	โรงพยาบาล
	เยาวชนมีที่พักอาศัยที่ถูกสุขลักษณะ	หอพัก,บ้านเช่า	กรมประชาสงเคราะห์
จิตใจ- อารมณ์	เยาวชนได้แสดงออก เช่น เล่นดนตรี	ลานชุมนุมเยาวชน เพื่อ ส่งเสริมการแสดงออกและ การรวมกลุ่มของวัยรุ่น ในทางที่สร้างสรรค์	เทศบาลและหน่วยงานราชการ ในจังหวัด
	เยาวชนได้มีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ จากการ ปฏิบัติธรรม	วัด	วัดและชุมชน
	มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดช่วง ชีวิต ตอบสนองทั้งเยาวชนในวัยศึกษาเล่าเรียนและประชากรในเมือง	พิพิธภัณฑที่ที่เน้นการสร้าง ปฏิสัมพันธ์กับผู้ชม ศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ	หน่วยงานการศึกษา
สังคม	ทำความเข้าใจกับเยาวชนและเข้าใจกับ ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน และ ระดมความคิดโดยเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เยาวชนมีทักษะเรียนรู้จากสิ่งรอบๆชุมชน และโครงสร้างทางสังคมทั้งในด้าน กายภาพ และ ด้านวิถีการดำรงชีวิตในชุมชน ส่งเสริมและจัดหาให้มีบุคลากรที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ในแต่ละสาขา นอกเหนือจากอาชีพ ครู อาจารย์ มาเป็นผู้ให้ความรู้เพิ่มเติม ในชุมชน การหารายได้พิเศษ โดยส่วนใหญ่ผลิตหารายได้จากการทำงานนอกเวลาที่ร้านอาหาร, การขายตรง (Direct sales)	ชุมชน และพื้นที่ส่วนกลาง ให้เยาวชนได้แสดงออก	หอการค้าจังหวัด และห้างร้านทั่วไป

หรือการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีรายได้
พิเศษเพิ่มเติม

ตัวอย่างเช่นการสร้างสภาพแวดล้อมหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน ที่เหมาะกับ
เยาวชนแต่ละระดับการศึกษา

ระดับอนุบาล ถึง ระดับประถมศึกษา เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว และเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
เบื้องต้น เช่น การคำนวณ ภาษา สิ่งแวดล้อมรอบตัว

ระดับมัธยมศึกษา เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน การเตรียมองค์ความรู้เพื่อเข้าสู่
ระดับอุดมศึกษา

ระดับอุดมศึกษา เรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่เปิดกว้างทั้งในและนอกชุมชน และเพิ่มทักษะ การทำงาน
การเตรียมตัวสู่การประกอบอาชีพในอนาคต

ประการสุดท้าย คือ หน่วยงานด้านการศึกษารัฐ ต้องมีการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในชุมชน เช่น ข้อมูลประชากร รายได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินผล และ
วางแผนต่อการพัฒนาชุมชนในอนาคต

ตารางที่ 2 แสดงกิจกรรมที่เหมาะสมแก่เยาวชนในระดับการศึกษาต่างๆ ที่ควรส่งเสริมให้รัฐ หรือเอกชน
ดำเนินการ

กิจกรรม	ระดับอนุบาล- ประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
กิจกรรมที่ภาครัฐ สมควรส่งเสริม	☐ ศูนย์กีฬา ☐ พิพิธภัณฑ์เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ เช่น ข้อมูล ท้องถิ่น ☐ ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา เช่น ห้องสมุด คอมพิวเตอร์	☐ สนามกีฬา ☐ ลานดนตรี ☐ สวนสาธารณะที่เน้น กิจกรรมการออกกำลังกาย และแสดงออก	☐ สถาบันแห่งสำหรับ นิสิต นักศึกษา ที่ปลอด จากแอลกอฮอล์และยา เสพติด ☐ หอพักที่มีการดูแลนิสิต อย่างทั่วถึงและราคา ย่อมเยา
กิจกรรมที่ ภาคเอกชนสมควร ส่งเสริม	☐ โรงเรียนสอนคิดปะ,การ ดนตรี,การกีฬา, คอมพิวเตอร์ ☐ อินเทอร์เน็ตสาธารณะ ที่ มีการรวมกลุ่ม ผู้ประกอบการกันเพื่อให้ บริการที่เหมาะสมแก่ นักเรียน นักศึกษา แก่ใน ราคาถูก	☐ โรงเรียนกวดวิชา ☐ ร้านนมและเครื่องดื่ม ปราศจากแอลกอฮอล์ ☐ หอพักนักเรียน โดยไม่ เปิดบ้านเช่าให้เยาวชนที่ อายุต่ำกว่า 18 ปีอยู่เอง หรือ หน่วยงานเอกชน รับ เป็นตัวกลางจัดการดูแลที่ พักแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ราคาย่อมเยา และมีบรรยากาศเอื้อต่อ การศึกษา	☐ ผู้ประกอบการในภาค ธุรกิจเปิดโอกาสให้ เยาวชนหารายได้พิเศษ เสริม

โดยแนวทางการพัฒนาเมืองการศึกษาข้างต้นจะเป็นการสร้างต้นทุนทางสังคมให้งอกเงย เติบโตอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม โดยการกำหนดเขตพื้นที่
สถานบริการ (Zoning)ต่อไป

วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและศักยภาพ อุปสรรคและภัยคุกคาม (SWOT)

ตามแนวนโยบายการจัดระเบียบสังคม เพื่อหาแนวทางดำเนินงานต่อไปในอนาคต

จุดอ่อน (Weakness)

1. พระราชบัญญัติสถานบริการ 2509 ที่มีระยะเวลานานมากจนเนื้อหาไม่ทันสมัยครอบคลุม
กับ การ บังคับใช้ในสังคมปัจจุบัน
2. พนักงานในสถานบริการและผู้ให้บริการ เพื่อยาวชน การศึกษา เนื่องจากยังมีความเห็น
ส่วนหนึ่งในสังคมที่แย้งว่าแม้จะจัดระเบียบสถานบริการแล้ว แต่พฤติกรรม การมีส่วนร่วม
กระจายยาเสพติด ยังคงอยู่เนื่องจาก นักเที่ยวอาจเปลี่ยนสถานที่ใหม่ และผู้ประกอบการ
ถูกจ้าง มีรายได้ลดน้อยลง จากการเปลี่ยนเวลา ปิด- เปิด เนื่องจากระยะเวลาไม่
เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน การให้เหตุผลในการกำหนดระยะเวลาเปิด-ปิด
สถานบริการผู้ประกอบการเป็นการจัดการกับปัญหาปลายเหตุ มากกว่าการจัดการที่
ต้นเหตุ คือ สร้างสังคมที่เข้มแข็ง
3. ขาดแรงจูงใจ (Incentive) และสร้างทางเลือกแก่เยาวชน เช่น มีพื้นที่เพื่อการแสดงออกและ
เรียนรู้แก่เยาวชน, การพิจารณาทุนการศึกษาจากความประพฤติ และขาดแรงจูงใจหรือ
การสร้างทางเลือกแก่ผู้ประกอบการ โดยใช้มาตรการทางภาษี

แนวทางจัดการกับจุดอ่อน

ต้องกำหนดเนื้อหาสาระ ประเด็นของ "การจัดระเบียบสังคม" ให้ชัดเจน และขยายผลการ
จัดระเบียบสังคมด้านต่างๆ ให้ครอบคลุม และทำความเข้าใจในการดำเนินงานในแต่ละ
พื้นที่ให้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันโดยแบ่งวาระการทำงาน (Phasing) ตามความ
เหมาะสมจากปัจจัยแวดล้อม ซึ่งอาจ จำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ ตามทฤษฎีพฤติกรรม
มนุษย์ (Maslow's Theory) เนื่องจาก สังคม มาจากการรวมกลุ่มของมนุษย์ ได้ดังนี้
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ธุรกิจได้คืน ผิดกฎหมาย หว่ย ซ่องบ่อน ยาเสพติด
เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ประชาชน
การสาธารณสุข สภาพแวดล้อม
การศึกษา เรียนรู้แก่ประชาชนทั้งในและนอกระบบ
การมีส่วนร่วมในการปกครองและการพัฒนาเมือง

จุดแข็ง (Strength)

1. เป็นนโยบายที่สร้างความผาสุกแก่สังคมโดยรวม
2. ประชาชนและสื่อมวลชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว
3. เจตนารมณ์ที่มั่นคงของรัฐ

โอกาส, ศักยภาพ (Opportunities)

1. เติบโตภาพทางการเมืองของรัฐบาล จะทำให้การประสานแผนระหว่างหน่วยงานเป็นไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

กระทรวง	ลักษณะการดำเนินงาน
สำนักนายกรัฐมนตรี	ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ
กระทรวงมหาดไทย	การขออนุญาตตั้งสถานบริการ ,การวางแผนและตรวจสอบผัง,อาคารให้ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อความ ปลอดภัย ปลอดภัยแก่ประชาชน และการตรวจตราดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม
กระทรวงศึกษาธิการ	การส่งเสริมกิจกรรมโดยสร้างทางเลือกที่สร้างสรรค์ เน้นการเรียนรู้แก่ เยาวชน
กระทรวงวัฒนธรรม	การรักษาวัฒนธรรมอันดีงามแก่เยาวชน และดูแล การแสดงละครที่ไม่ สร้างสรรค์
กระทรวงสาธารณสุข	การตรวจดูแลสุขอนามัยในสถานประกอบการ แล้ว ตั้งปีตดำเนินการสถานบริการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ
กระทรวงพาณิชย์	การจัดเก็บภาษีสถานบริการ, ภาษีสรรพสามิต
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	การส่งเสริมกิจกรรมการกีฬาแก่เยาวชน ในกลุ่มวัย ต่างๆ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์	การตรวจดูแลหอพักให้เป็นระเบียบ ถูกต้องตาม กฎหมาย และตรวจตราสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง อายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในสถานบริการ
กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร	การส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาและการค้นคว้า ข้อมูล หรือสังคมCyber Space สำหรับเยาวชนด้วยรูปแบบ ที่สร้างสรรค์ในอินเทอร์เน็ต แทนการเล่นเกมส์ที่มอม เมา

2. กฎหมายใหม่ อย่าง พระราชบัญญัติสถานบริการฉบับใหม่⁴
3. การบริหารราชการแบบบูรณาการ ผู้ว่าCEO โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ (leadership)

อุปสรรค ข้อยกจำกัด (Thread)

1. การปฏิบัติให้เห็นผลที่แท้จริงอย่างยั่งยืนในอนาคต
หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่งานของรัฐที่อนุญาตและตรวจสอบ
ผัง อาคาร

⁴ ขณะที่กำลังงานวิจัย พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังอยู่ในระหว่างการตรวจพิจารณา

2. การเลี้ยงการทรวงอายุโดย ปลอมบัตรประจำตัวประชาชนของเยาวชนในการเที่ยวสถาน
บันเทิง⁵ เสนอให้ เก็บภาษีจากสถานบริการเพื่อการตรวจสอบสถานบริการ โดยเจ้าหน้าที่
ตำรวจ นอกเหนือจากการจัด Zoning แล้วใน Zone เหล่านี้จะต้องจัดเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อาจจะเป็นสายตรวจของตำรวจ หรืออาจจะมีตำรวจของเอกชน หรือเจ้าหน้าที่
รักษาความปลอดภัยเข้าไปดูแลความปลอดภัยตลอดเวลาที่มีการเปิดดำเนินการ และ
ต่อไปจะเชิญกระทรวงสาธารณสุขเข้าไปตรวจ เรื่องอาหาร เครื่องดื่ม น้ำ หรือสิ่งบริโภค
ทั้งหลาย เพื่อป้องกันสารปนเปื้อนสิ่งเสพติด นอกจากนี้อาจเชิญหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมเข้าไปดูแลตรวจสอบในเรื่องเกี่ยวกับการแสดงทั้งหลาย
3. การสานต่อนโยบายหากเกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ, รัฐบาล
4. ขาดกฎหมายที่จะรองรับการกำหนดเขตพื้นที่ และกิจกรรมที่เอื้อต่อการศึกษา (Education
Zone) ซึ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เป็นตัวตั้ง
รูปแบบของสถานบริการ สถานบันเทิง ใหม่ๆในอนาคตที่ อาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย
5. การพัฒนารูปแบบการเสพสารเสพติดชนิดใหม่ๆที่ทำให้การตรวจสอบทำได้ยากยิ่งขึ้น

เงื่อนไขของความสำเเร็จ

เงื่อนไขของความสำเเร็จ ในการวางผังเมืองอันเนื่องมาจากการตั้งสถานบริการ แบ่งได้ 2 ระยะ คือ
เงื่อนไขของความสำเเร็จ ระยะสั้น

1. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้และโครงการทางด้านผังเมืองกับประชาชน
เพื่อให้เกิดการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองและในโครงการพัฒนา
เมืองมากยิ่งขึ้น
2. ประสานงานกับกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการ
ท่องเที่ยวและการ กีฬาเพื่อไม่มีการจัดสร้างพื้นที่ และศูนย์กิจกรรม เพื่อส่งเสริม
การเรียนรู้ ในเมืองการศึกษาอย่างมหาสารคาม
3. ประสานงานกรมโยธาธิการและการผังเมืองในการปรับแก้ไขกฎกระทรวงว่าด้วย
การก่อสร้างอาคารมหรสพ โดยให้เพิ่มที่เว้นว่างของอาคารพาณิชย์สำหรับการ
ปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อลดมลพิษจากปริมาณการจราจรและที่จอดรถไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 30 ของพื้นที่ดินที่ ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร, การควบคุมเสียง
4. ดำเนินการจัดทำ ข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง กำหนดบริเวณไม่อนุญาตให้ก่อสร้าง
อาคารเพื่อประกอบการสถานบริการบางประเภท ในบางพื้นที่ของชุมชนเมือง
มหาสารคาม

เงื่อนไขของความสำเเร็จ ระยะยาว

1. ศึกษาแบ่งประเภทการพาณิชย์กรรมตามขนาดอาคาร ประเภทกิจการ ลักษณะ
การดำเนินการและที่ตั้งให้เหมาะสมกับจำนวนประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ
และสังคมไทย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545
- 2549)

⁵ รายการถึงถูกถึงคนทางช่อง 9 โดยนาออกสมาคมผู้ประกอบการสถานบันเทิงถนนRCA

2. ศึกษาประเมินผลจากการที่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ทั้งแบบกำหนดเขตพื้นที่ (Grouping) และแบบใช้ระยะห่าง (Distances) เพื่อใช้ประกอบการวางแผนผังเมืองรวมและวางแผนชุมชนในอนาคตต่อไป
3. ดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะในบริเวณย่านการศึกษา โดยการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกกลุ่มในการชี้แนะการวางแผนและการพัฒนาเมืองเพื่อทำให้มหาวิทยาลัยเป็นเมืองที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการศึกษได้อย่างแท้จริง

